БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 160 (391)
13 АВГУСТ ШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Областимизда (1-нчи бет).
Тошкент шаҳар саноат корхоналаридаги энг яхши рационализаторлар ва ихтиро'чиларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Фармони (1-нчи бет).
Рационализаторларга кенг йўл! (2-нчи бет).
М. Муҳамедова. — Техникани янада тараққий эттиришнинг муҳим омили (2-нчи бет).
Ленинобод пахтакорлари аниқлаган камчиликларни тезда тузатайлик! (3-нчи бет).
САН'АТ ЯНГИЛИКЛАРИ (3-нчи бет).
Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган халқаро илмий-техника конференцияси (4-нчи бет).
Ёшлар ва студентларнинг халқаро V фестивалида совет спортчиларининг муваффақиятлари (4-нчи бет).
Э. Торочешникова. — Ҳайвонот боғида (4-нчи бет).

Рационализатор

Шонли Коммунистик партиямиз тарбиялаб вояга етиштирган ҳарбир совет ватанпарвари бешинчи бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш ва коммунистик қурилиш сур'атларини янада тезлаштириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда, мамлакатимизни янада қудратли ва енгилмас қилиш ғояси блан яшамоқда, ижод этмоқда. КПСС XX с'езди шарафига халқ хўжалигининг барча тормоқларида кенг миқ'ёсда авж олиб кетган социалистик мусобақа совет кишиларини она-Ватанимизнинг экономикасини гуллаб-яшнатиш, жамоат бойликларини кўпайтириш ва шон-шуҳратини тобора ошириш учун янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда. Бу мусобақа жараёнида меҳнат унумини оширишнинг янги формалари вужудга келмоқда, омма орасида янгидан-янги меҳнат қаҳрамонлари, ишлабчиқаришнинг отоқли новаторлари — рационализаторлар етишиб чиқмоқда.

Рационализатор —техника прогресси учун ҳормай-толмай курашувчи, илғор совет фани ва техникасини янада ривожлантиришда актив иштирок этувчи, ишлабчиқариш маданиятини тинмай тараққий эттирадиган билимдон совет ишчисидир. Рационализатор — ўзининг фидокорона меҳнати блан севикли Ватанимизнинг шон-шуҳратини оширувчи, меҳнат унумдорлигининг янада юксак босқичга кўтарилишини ва маҳсулот таннархининг пасайишини та'минлайдиган янги технология процессларини ўйлаб топучи илғор кишидир. Совет рационализатори—неча ўн минг сўмлаб давлат маблағини тежашга имкон берадиган таклифларни ўртага ташловчи, давлатимиз бойлигини кўпайтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилучи, ишлабчиқаришда прогрессив нормаларни илгари сурган ажойиб ватанпарвардир.

Рационализаторнинг ҳарбир янги таклифида ой ва йилларнинг салмоғи бор. Ҳозирги замон техникасини мукаммал эгаллаган, ихтиро'чилик соҳасида ғоят катта муваффақиятларга эришаётган ва ишлабчиқариш усулларини тубдан мукаммаллаштираётган совет рационализаторларининг ишлари ўзининг улуғворлиги ва олижаноблиги блан асрларга тенгдир.

Областимиз саноат корхоналарида ўзининг ихтиро'чилик таклифлари блан хомаш'ё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлашга, саноат маҳсулотининг янги хилларини ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга ёрдам бераётган рационализаторларнинг сафи тобора кенгайиб бормоқда. КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг «Саноатни янада юксалтириш, техникани янада тараққий эттириш ва ишлабчиқаришни ташкил этишни янада яхшилаш вазифалари тўғрисида» ўртоқ Н. А. Булганин доклади юзасидан қабул қилган қарори рационализаторларнинг ғайратига яна ғайрат қўшди, уларнинг ижодий талантларини яшнатиб юборди. Бутун совет халқи каби рационализаторлар ҳам июль Пленумининг қарорига жавобан саноатни ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

«Тошкент ҳақиқати»нинг бугунги сонида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Тошкент шаҳар саноат корхоналаридаги энг яхши рационализаторлар ва ихтиро'чиларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисидаги Фармони э'лон қилинмоқда. Мукофотланганлар орасида «Ташсельмаш» заводининг токари С. Т. Акиншин, лакбўёқ заводининг бош энергетиги С. Азимов, экскаватор заводининг мастери С. А. Самохвалов, «Ташкент кабель» заводининг технологи В. А. Филиппов, «Главзаготхлоппром» механика заводининг ишчиси Н. Г. Кузнецов, аравасозлик заводининг слесари В. Н. Скоков ва бошқа ўртоқлар бор. Улар ўз ижодий меҳнатлари блан хўжалик планларининг муваффақиятли бажарилишига, корхоналарда ишлабчиқариш қувватини оширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар, янги технология жараёнларининг бирқанча янги конструкцияларини ишлаб чиқишда, қийин техника масалаларини осонлик блан ҳал қилишда фан арбобларига, конструкторларга, инженер ва техникларга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

«Чирчиксельмаш» заводи 6-нчи цехининг детальларни совитиб ишлаш участкасининг старший мастери ўртоқ В. В. Маценко, культиваторлар, тирков машиналари ва бошқа узеллар ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда. У, 25 йилдан бери қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводларида ишлаб, бой тажриба ортдирган. Ўртоқ Маценко йил бошида культиватор обтекатели ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга қаратилган битта таклиф киритган эди. Шу таклифнинг ўзи корхонага йилига ўрта ҳисоб блан 787 минг сўм даромад келтиради. Ҳарбир обтекательга олдингига нисбатан 54 сўмлик материал ва маош фондидан 9 сўм 80 тийиндан кам маблағ сарфланадиган бўлди. Шунингдек, ўртоқ Маценко культиваторнинг «27—2», «28—1» узелларининг янги, оригинал конструкцияларини ҳам ишлаб чиқди. Бу таклифлар ишлабчиқаришга жорий қилиниб, заводга катта фойда келтирмоқда.

Совет жамиятининг ажойиб фазилати шундаки, бу жамиятда меҳнаткашларнинг ҳарбир янги ташаббуси, ҳарбир янги ижодий иши миллион-миллон кишиларнинг мулкига айланади ҳамда коммунизмнинг нурли чўққилари сари олға қараб қилаётган ҳаракатимизни тезлаштиришга ёрдам беради. Саноат корхоналаридаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари рационализаторларнинг фойдали таклифларини ҳартарафлама қўллаб-қувватлашлари, ишлабчиқаришга жорий этиш учун зарур тадбирларни амалга оширишлари, ихтиро'чилар сафини тобора кенгайтириб, уларнинг иш тажрибаларини кенг оммалаштиришлари керак. Афсуски, областимиздаги айрим саноат корхоналарида бу муҳим масалага ҳали ҳам тегишинча э'тибор берилмаётир. Ба'зи корхоналарнинг раҳбарлари ишчилардан, инженер-техник ходимлардан техника ва рационализаторлик соҳасида тушган таклифларни ўрганиб, ишлабчиқаришга жорий қилишга э'тиборсизлик блан қарамоқдалар. Мастерлар, технологлар, цехларнинг бошлиқлари ишлабчиқариш новаторларининг иш методларини етарли даражада ўрганмаётирлар, илғор ишчилар томонидан қўлланилаётган ва кўп унум берадиган инструмент ҳамда асбоб-ускуналарни жорий этиш тўғрисида кам ғамхўрлик қилмоқдалар.

1-нчи «Ташхлопкомаш» заводида рационализаторлар ва ихтиро'чилар блан ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Завод БРИЗи (инженери ўртоқ Н. Ольхова) коллективдан тушган таклифларни амалга ошириш ҳақида ҳеч қайғирмаётир. Корхона лабораториясининг инженери ўртоқ Сафронов 1954 йил январь ойида барабанли чанг тозалагич узели конструкциясини ўзгартириш ҳақида таклиф киритган эди. Бу таклиф машинанинг оғирлигини 120 килограмм енгиллаштириш, унинг таннархини арзонлаштириш ва сифатини яхшилаш имкониятини беради. Броқ бу қимматли таклиф 19 ойдан бери БРИЗ архивида ҳаракатсиз ётипти. Завод директори Филоненко ва бош инженери Барабашкин ўртоқлар бу таклифнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини ҳамда уни амалга ошириш кўп меҳнат талаб қилмаслигини оғизда э'тироф этадилар-ку, амалда эса ишлабчиқаришга жорий этишга турли йўллар блан тўсқинлик қилиб келмоқдалар.

Ишлабчиқариш новаторларининг ижодий таклифларига бюрократик муносабатда бўлаётган, илғорларнинг тажрибасини ўрганиш ва уни оммалаштиришдан иборат жонли ишни қоғоз ва бухгалтерия ҳисоботларига кўмиб қўяётган раҳбар ходимларнинг бундай нотўғри ҳатти-ҳаракатлари қаттиқ қораланиши керак. Рационализаторларнинг ижодий ташаббусини ҳартомонлама қизғин қўллаб-қувватлаш, ҳарбир совет ватанпарварининг қалбида янги ғайрат ва ташаббус уйғотиш, янгилик, илғорлик ва прогрессивликни кенг ёйиш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш — партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг шарафли бурчидир.

Даври ўтиб кетган эски норма ва методларни емириб ташлайдиган ва янги, прогрессив иш нормалари ҳамда методларини олға сурадиган қудратли куч — социалистик мусобақадир. Партия ташкилотлари ишчилар, инженер-техник ходимларнинг социалистик мусобақасига кун сайин амалий раҳбарлик қилишлари, мусобақанинг оммавийлиги ва та'сирчанлиги учун кураш олиб боришлари керак.

Саноат корхоналарида рационализаторлар сафини тобора кенгайтирайлик! Партиямизнинг шонли XX с'ездини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш ва саноатда янги муваффақиятларга эришиш учун социалистик мусобақани тобора қизитайлик!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Туғилган кунига 50 йил тўлганлиги муносабати блан ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Тошкент область, Ўртасарой районидаги «Полярная Звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Пен Хва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий Ёрлиғи блан мукофотланди.

АВТОМОБИЛЬ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИДАГИ РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР ВА ИХТИРО'ЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ

МИНСК, 11 август (ТАСС). Автомобиль саноати корхоналаридаги рационализаторлар ва ихтиро'чиларнинг Бутуниттифоқ кенгаши бугун бу ерда ўз ишини тамомлади. Кенгашда мамлакатдаги автомобиль ва машинасозлик заводларининг ишчилари, инженерлари ва техникларидан 600 дан ортиқ киши қатнашди. КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари ва автомобиль саноатидаги ихтиро'чилар ва рационализаторларнинг вазифалари тўғрисида Глававтопром техника бўлимининг бошлиғи В. М. Мишандин доклад қилди.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққанлар бирқанча жойларда рационализаторлар ва ихтиро'чилар ўртасида қониқарсиз иш олиб борилаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Кўпинча ишчилар топширган таклифлар узоқ вақтгача ишлабчиқаришга жорий қилинмаётир. Техника тажрибасини ўртоқлашиш бўш ташкил қилинган. Корхоналарнинг раҳбарлари бу масалаларга кам э'тибор бермоқдалар.

Мамлакат автомобиль саноатидаги рационализаторлар ва ихтиро'чиларнинг ишини янада яхшилашга қаратилган қарор қабул қилинди.

Областимизда

Суратда: СМ-С-15 маркали янги ғарамловчи машина пичанни ғарамга босмоқда. Бу машина ғарамловчилар ишини анча енгиллаштиришни ва меҳнат унумдорлигини бирнеча ҳисса оширишни та'минлайди. Ҳозир ана шу янги агрегат СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг машиналарни синовдан ўтказиш Ўрта Осиё станциясида синаб кўрилмоқда.

В. Лейзерович фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚЎПЛАБ СУТ СОҒИБ ОЛИНМОҚДА

Орджоникидзе районидаги «Қибрай» боғдорчилик совхозида наслдор моллар фермаси бор. Ферма ходимлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан руҳланиб, чорва молларини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун зўр ғайрат блан ишламоқдалар. Улар фермадаги сигирларни қўлда боқиб, улардан соғиб олинадиган сут миқдорини оширишга ва сутнинг ёғли бўлишига эришдилар. Масалан, ўтган йили ҳарбир сигирдан ўртача 2000 литр сут соғиб олинган бўлса, бу йил камида 2500—2600 литр сут соғиб олиш планлаштирилган ва бу план муваффақият блан бажарилмоқда. Бунга 7 ойлик сут соғиш планининг бажарилиши далил бўлаолади. Совхознинг сут соғучиларидан Надежда Макарова ўзига бириктилган 12 та сигирнинг ҳарбиридан 7 ойда 1600—1800 литрдан сут соғиб олишга эришди. Макарованинг мусобақадоши Ольга Артисевич эса ўз шеригидан анча ўзиб кетди. Артисевич 12 сигирнинг ҳарбиридан 7 ойда 2000—2200 литрдан сут соғиб олишга муваффақ бўлди.

Т. УРУНОВ.

КАНОП ПЎСЛОҒИНИ ҚЎКИДА ШИЛИШ БОШЛАНДИ

Қуйичирчиқ район, 3-нчи МТС зонасидаги «Коммунизм», Маленков номли колхозларнинг меҳнатсевар а'золари каноп ва жутдан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар бу йилги мавсумда районда биринчи бўлиб, каноп пўстлоғини қўкида шилишга киришдилар. Ҳар иккала колхозда НП—9 агрегати ишга туширилди.

Б. ЮН.

8 ойлик план бажарилди

Оҳангарон шаҳридаги ўтга чидамли буюмлар ишлаб чиқарувчи завод коллективи 8 ойлик ишлабчиқариш программасини муддатидан 22 кун олдин бажарди. Бу ерда меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагига нисбатан 18 процент ошди. Шу муддат ичида маҳсулот ишлаб чиқариш қарийб 2 баровар кўпайди.

Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш ва рационализаторлик таклифларининг ишлабчиқариш процессида қўлланилиши меҳнатда янги ютуқларга эришишга олиб келди. Завод инженери ўртоқ Муҳамедов коолин лойини қориш ва уни пресс машиналарига транспортировка қилиш ишларини ярим автоматлаштиришни таклиф этди.

Натижада черепица қуритиладиган стелляжлар сони 12 мингтага кўпайтирилиб, маҳсулот ишлаб чиқариш 33 процент оширилди.

Социалистик мусобақада Қизил байроқли черепица қолиплаш цехининг ишчилари олдинда бормоқдалар. Бу илғор цех коллективи ойлик ва квартал планларини систематик равишда муваффақиятли адо этиш блан бир қаторда муттасил а'ло сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Ҳозиргача цех ишчилари сентябрь ойи ҳисобидан бирнеча минг дона черепица қолипладилар. Цехнинг Татьяна Максимова ва Мария Гуничева ўртоқлар бошчилик қилаётган комсомол-ёшлар бригадалари 8 ойлик планни аллақачон 115-120 процентдан бажариб қўйдилар.

Янги ўқув йили учун

Тошкент картография фабрикасининг меҳнатсевар коллективи янги ўқув йилига ўрта мактаб ўқувчилари учун кўплаб атласлар, дарсликлар учун карта-подкладкалар ва катта географик карталар ишлаб чиқармоқда.

Фабрика 4-нчи синфдан то 10-нчи синфгача бўлган география ва тарих дарсликлари учун 1 миллион 541,5 минг нусха карта-подкладка тайёрлади. Йил охиригача рус мактабларининг 3 — 4 синфлари учун 75 минг дона географик атлас ишлаб чиқарилади, булардан 20 мингтаси тайёрланиб, савдо тормоқларига юборилди.

Булардан ташқари, фабрика Ғарбий Сибирь, Шарқий Сибирь ва Узоқ Шарқнинг ўқув-географик; Ўрта Осиёдаги Иттифоқчи республикалар ва Қозоғистон ССРнинг иқтисодий картасини, СССР, Шимолий Америка, Жанубий Америка, Германия ва Австриянинг ма'мурий-сиёсий картасини кўп минг нусхада босиб чиқаради. Шундан 70 минг нусха СССР ма'мурий-сиёсий картаси босиб чиқарилди.

Мактаблар учун кўплаб сифатли географик атлас ва карталар тайёрлаб беришда фабрика коллективи фидокорона меҳнат қилмоқда. Фабриканинг карта тузиш цехи ишчилари 8 ойлик топшириқни муддатидан анча олдин бажариб, планлан ташқари маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Қорасув районидаги инкубатор-паррандачилик станцияси ўтган йилги муваффақиятлари учун Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик виставкасига кандидат бўлган эди. Станция бу йил ҳам йиллик планни муддатидан илгари бажарди. Ҳозир станцияда 15000 зотдор товуқ, ўрдак, ғоз ва куркалар боқилмоқда. Бу ўтган йилгидан 6000 та кўп. **Суратда:** товуқларга дон берилмоқда.

Р. Исаев фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси)

ХОТИН-ҚИЗЛАР УЧУН ЛЕКЦИЯ, ДОКЛАД ВА СУҲБАТЛАР

Тошкент шаҳар, Сталин район маданият уйининг коллективи маҳаллалардаги хотин-қизлар ўртасида ишлашни борган сари кучайтириб, кўпгина тадбирларни планли равишда амалга оширмоқда.

Маданият уйида июль ойи мобайнида «Фан ва дин», «Оила ва никоҳ», «Дўстлик ва ўртоқлик», «Улуғ рус композиторлари Лядов, Чайковский, Римский-Корсаков» каби темаларда 15 марта суҳбат ўтказилди. Бу лекция, доклад ва суҳбатларда 2500 дан ортиқ хотин-қиз актив иштирок этди. Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек академик драма театрининг «Оғриқ тишлар» ва «Юрак сирлари» постановкаларига уюштирилган культпоходларда 300 га яқин хотин-қиз қатнашди.

ЎҚИТУЧИЛАРНИНГ ЯНГИ ОТРЯДИ

Бу йил республикамиздаги ва Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларидаги олий ўқув юртларини минглаб кишилар битириб чиқди. Олий ўқув юртини битириб чиққан ўртоқлар поёнсиз мамлакатимизнинг турли жойларига ўз мутахассисликлари бўйича ишга юборилмоқда.

Яқинда Маориф министрлигининг тақсимоти бўйича шаҳар халқ маорифи бўлимига ҳам 51 киши келди. Олий ма'лумотли бу мутахассислар шаҳар мактабларида физика, математика, рус тили, физкультура ва бошқа фанлардан дарс берадилар. Янги мутахассисларнинг кўпчилиги шаҳарнинг Октябрь, Сталин, Куйбишев, Киров районларидаги мактабларга ишга юборилди.

МЎЛ ҲОСИЛ ЎРИБ-ЙИҒИБ ОЛИНМОҚДА

Мамлакат далаларида ғалла ўрим-йиғими қизғин бормоқда. Ҳосил мўл бўлиб етишганлиги тўғрисида кўп районлардан хабарлар келаётир. Белоруссия совхозлари кузги ва баҳори ғалланинг учдан бир қисмини ўриб-йиғиб олдилар. Бирқанча хўжаликларда ҳар гектар ердан 18 центнердан дон йиғиб олмоқдалар. Суви қочирилган торфли далаларда ғалла айниқса яхши бўлди. Воронеж областининг совхозлари бошоқли экинлардан юқори ҳосил етиштирдилар. Жавдари буғдой, кузги буғдой ва арпа ўриб-йиғиб олинган 17,5 минг гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 23,5 центнердан дон олинди. Совхозлар давлатга дон топшириш планини бажардилар ва пландан ташқари бир миллион пудга яқин дон топширишни мўлжалламоқдалар. Воронеж областининг колхозларида ҳам ғалла ҳосили мўл бўлди. Уларнинг кўпи ҳар гектар ердан 15—20 центнер ва ундан ҳам кўп дон йиғиб олмоқдалар. Кубань комбайнчилари Воронеж колхозларига катта ёрдам бераётирлар.

Тамбов областининг совхозлари донли экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб олишни ялпи давом эттирмоқдалар. Кўп хўжаликлар гектарига 25—30 центнердан арпа янчиб олмоқдалар; «Маяк» совхози 200 гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 37 центнердан дон янчиб олди.

Днепр бўйларида биринчи марта экилган «Одесская—3» деган кузги буғдойнинг ҳосили жуда яхши бўлди. Черкасси области Шполянский районидаги Петровский номли колхозда юз гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 230 пуддан ортиқ дон олинди.

Иркутск областининг жанубий ва марказий районларидаги колхозлар ҳамда совхозлар мўл бўлиб етишган арпа ва кузги жавдари буғдой ҳосилини ўриб-йиғиб олишга киришдилар. Аларский районидаги «Красний Октябрь» колхозида комбайнчилар ҳар гектар ердан 22 центнердан арпа янчиб олаётирлар.

Брест областининг зиғиркорлари зиғирпояни янчишни ялпи равишда ўтказмоқдалар. Ҳамма ерда экиннинг бўйи 120—130 сантиметрга етади. Ўрим-йиғим бошланишига қадар зиғирпоя қуритадиган 180 га яқин жой тайёрланди. Давид — Городокский районидаги қишлоқ хўжалик артельлари ҳар гектар ердан 4,5—5 центнердан зиғир уруғи йиғиб олмоқдалар.

Сталинград области Камишин районидаги колхозлар ва совхозлар ҳамма ерда тарвуз ва қовунни узишга киришдилар. Тарвуз ва қовун ҳосили ҳамма жойда ўтган йилдагидан икки марта ортиқ бўлган.

Одесса областининг колхозларида, айниқса Дунай бўйидаги ва Днестр бўйларида узум ҳосили мўл бўлиб етишмоқда. Бу ерларда узум ҳосили ўтган йилдагидан бир ярим икки марта кўп бўлиши кутилмоқда. Айрим боғларда узум узиб олина бошланди. (ТАСС).

Қардош республикаларнинг артистлари Туркманистонда

АШХОБОД, 11 август. (ТАСС). Самарқанд область драма театри артистларининг Чоржўйдаги гастроли тамом бўлди.

Кейинги вақтларда Туркманистонда бирқанча қардош республикаларнинг артистлари бўлдилар. Ашхобод, Красноводск, Небитдоғ, Чоржўй, Марида Тожикистон ССР сан'ат усталарининг концертлари бўлди. СССР халқ артистлари К. С. Станиславский ва В. И. Немирович-Данченко номидаги Москва музикали театр артистларининг ҳамда СССР давлат академик Большой театри солистларининг республика пойтахтидаги гастроли муваффақиятли ўтди.

Яқин кунларда Ашхободда Қозоғистон давлат филармонияси артистларининг концертлари бўлади. Август ойининг охирида Туркманистонга Закарпат халқ хори келади. Ленинград эстрадаси, Татаристон давлат ансамбли, Сибирь халқ хори, Шимолий Осетия ашула ва рақс ансамблининг артистлари ҳам Туркманистонга гастролга келадилар.

Тбилисида ёзги театр-музика мавсуми

ТБИЛИСИ, 11 август. (ТАСС). Грузия давлат филармониясининг ёзлик театрида Ростов музикали комедия театрининг гастрольлари бошланди. Бу театр Тбилиси томошабинларига ўзининг энг яхши ўнолтита постановкасини кўрсатади.

Грузия пойтахтида ёзги театр-музика мавсуми қизиб бормоқда. Ўзбекистон давлат филармониясининг ашула ва рақс ансамбли қизиқтирарли программа блан концерт берди. Шимолий Осетия ашула ва рақс ансамбли, Москва, Боку, Львовнинг бирқанча музика-эстрада коллективлари Тбилисида гастрольда бўлдилар. Арманистон филармонияси давлат симфоник оркестрининг концертлари жуда кўп томошабинларни жалб қилди.

Туркманистон пахтакорлари Қорақалпоғистонда

НУКУС, 12 август, (ЎзТАГ). Туркманистон пахтакорлари бригадаси социалистик мажбуриятларининг бажарилишини ўзаро текшириш учун Қорақалпоғистонга келди. Бригада составида Тошовуз область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Разин, Андреев район партия комитетининг МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Олланазаров, «Қизил юлдуз» колхозининг раиси ўртоқ Жуманиёзов, Тахта МТСининг участка механиги ўртоқ Тошмамедов ва бошқалар бор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Тошкент шаҳар саноат корхоналаридаги энг яхши рационализаторлар ва ихтиро'чиларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида

Саноат корхоналари ишини яхшилашга ёрдам берадиган рационализаторлик таклифлари учун қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан **мукофотлансин:**

1. Сергей Терентьевич **Акиншин** — «Ташсельмаш» заводининг токари.
2. Саттор **Азимов** — лак-краска заводининг бош энергетиги.
3. Леонид Игнатьевич **Аношин** — электромеханика заводининг бош механиги.
4. Николай Иванович **Бессонов** — «Ташкенткабель» заводи лабораториясининг бошлиғи.
5. Рафаил Аронович **Бро** — экскаватор заводининг слесарь асбобсози.
6. Иван Григорьевич **Григорьев**—«Ташкенткабель» заводида группа бошлиғи.
7. Леонид Абрамович **Гершенбаум** — экскаватор заводининг старший инженери.
8. Филиппос Василис **Димирис** — «Ташсельмаш» заводининг контролёри.
9. Иван Неконорович **Давидов** — Грампластинкалар заводининг мастери.
10. Иван Петрович **Дронов** — Грампластинкалар заводининг бригадири.
11. Михаил Прохорович **Егоров** — «Ташсельмаш» заводининг технологи.
12. Николай Васильевич **Еськов** — лак-краска заводининг механиги.
13. Иван Васильевич **Жилин** — аравасозлик заводининг мастери.
14. Борис Алексеевич **Зезин** — «Ташкенткабель» заводининг слесари.
15. Анатолий Борисович **Ирушкин** — «Ташкенткабель» заводининг слесари.
16. Василий Тимофеевич **Калюжин** — «Ташсельмаш» заводининг технологи.
17. Виктор Васильевич **Китов** — «Ташкенткабель» заводининг технологи.
18. Алтер Ильич **Ковельзон** — аравасозлик заводининг старший мастери.
19. Роман Иванович **Константинов** — лак-краска заводининг слесари.
20. Сергей Иванович **Кокоткин**—«Главзаготхлопром» механика заводининг мастери.
21. Николай Григорьевич **Кузнецов** — «Главзаготхлоппром» механика заводининг ишчиси.
22. Николай Михайлович **Калмиков** — экскаватор заводининг пармаловчиси.
23. Моисей Львович **Либьголд** — «Ташкенткабель» заводи конструкторлик бюросининг бошлиғи.
24. Альберт Сергеевич **Москательников** — экскаватор заводининг технологи.
25. Ксенофонт Андреевич **Патрикеев** — «Ташпродмаш» заводининг слесарь-наладчиги.
26. Василий Николаевич **Скоков** — аравасозлик заводининг слесари.
27. Сергей Александрович **Самохвалов**— экскаватор заводининг мастери.
28. Николай Семенович **Суров** — электромеханика заводининг слесари.
29. Виктор Яковлевич **Тупиков** — «Ташкенткабель» заводининг инженери.
30. Яков Алексеевич **Токарев** — «Ташкенткабель» заводининг бош технологи.
31. Виктор Александрович **Филиппов** — «Ташкенткабель» заводининг технологи.
32. Дмитрий Степанович **Хлебников** — «Главзаготхлоппром» механика заводининг бригадири.
33. Иван Антонович **Федоров** — Грампластинкалар заводининг слесари.
34. Мария Димитриевна **Хробостова** — «Ташсельмаш» заводининг инженер-конструктори.
35. Виктор Иванович **Чернявский** — «Ташсельмаш» заводининг цех бошлиғи.
36. Спиридон Иванович **Шаров** — «Ташсельмаш» заводининг наладчиги.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1955 йил 11 август.
Тошкент шаҳри.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ!

„Ишлабчиқариш илғорлари ва новаторларининг ютуқларини сабот блан жорий қилиш ва оммалаштириш ҳамда шу асосда янги муваффақиятларга эришиш энг муҳим вазифа эканлигини назарда тутиб, социалистик мусобақа янада юксак даражага кўтарилсин".

(КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг «Саноатни янада юксалтириш, техникани янада тараққий эттириш ва ишлабчиқаришни ташкил этишни янада яхшилаш вазифалари тўғрисида»ги қароридан).

Новаторлар ташаббуси қўллаб-қувватлансин

Социалистик саноатни янада юксалтириш юзасидан қўйилаётган жуда катта вазифаларни муваффақият блан амалга оширишда корхоналарда ихтиро'чилик ва рационализаторлик ҳаракатини кенг кўламда авж олдириб юбориш, коллектив томонидан тушган таклифларни тез ва дадиллик блан ишлабчиқаришга жорий қилиш, завод лабораториялари ва конструкторлик бюролари ишини активлаштириш муҳим роль ўйнайди. Шу сабабли КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорида ихтиро'чилар ва рационализаторлар блан ишлашни яхшилаш, уларнинг таклифларини ишлабчиқаришга жорий қилиш тадбирларини ўз вақтида кўриш зарурлиги алоҳида та'кидлаб ўтилди.

Корхона техника-иқтисодий кўрсаткичини тобора яхшилаш мақсадида «Ўзбексельмаш» заводида кейинги кунларда рационализаторлик ва ихтиро'чилик ҳаракатини ривожлантиришга э'тибор кучайтирилди. Техниканинг бир жойда тўхтаб туриши мумкин эмаслигини, уни доим такомиллаштириб бориш, эскисини янгиси блан, янгисини эса энг янгиси блан алмаштириш кераклигини яхши тушинган завод коллективи рационализаторлик ва ихтиро'чилик ҳаракатини кенгайтирмоқда. Заводда рационализаторлик ва ихтиро'чилик таклифларини тўплаш ҳамда ишлабчиқаришга жорий қилиш бўйича 1955 йил биринчи ярим йиллик плани бажарилди.

Рационализаторлик таклифларини тўплаш юзасидан берилган план заводнинг 1-нчи (цех бошлиғи ўртоқ Молодчик, рацорг ўртоқ Денисенко) цехида 232, 8-нчи (цех бошлиғи ўртоқ Шчульга, рацорг ўртоқ Ильинский) цехида 122,5 процент қилиб бажарилди. Тўпланган рационализаторлик ва ихтиро'чилик таклифларини ишлабчиқаришга жорий қилиш орқасида давлатга пландан ташқари бирнеча ўн минг сўмлик фойда келтирилди.

Заводнинг энг яхши рационализаторларидан 1-нчи цех бошлиғининг ўринбосари ўртоқ П. Денисенко ўтган олти ой мобайнида ишлаб турган ускуналарга 21 рационализаторлик таклифи киритди ва бунинг орқасида 95 минг сўм иқтисод қилинди. Конструктор ўртоқ О. Владимированинг 3 та таклифини ишлабчиқаришга жорий қилиш 112 минг сўмлик фойда келтирди. Шунингдек, 3-нчи цех гидропресс машинисти Ю. Дранишниковнинг 5 та таклифини, шу цех мастери П. Каштанниковнинг 9 та таклифини ишлабчиқаришда қўлланилиш туфайли бирнеча ўн минг сўмлик фойда олишга эришилди. Юқорида кўрсатиб ўтилган цехлар бундай муваффақиятларга ишчиларнинг ижодий ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва унга тўғри раҳбарлик қилиш, таклифларни тез ва дадиллик блан ишлабчиқаришга жорий қилиш орқасида эришдилар.

Бироқ заводнинг ҳамма цехларида ҳам аҳвол шундай, деб бўлмайди. 2-нчи (цех бошлиғи ўртоқ Проценко, рацорг ўртоқ Коваеленко), 4-нчи (цех бошлиғи ўртоқ Разумовский, рацорг ўртоқ Рагутнинг), 7-нчи (цех бошлиғи ўртоқ Шобурхонов, рацорг ўртоқ Бирюков) цехларда ишчиларнинг ижодий ташаббусини қўллаб-қувватлаш, уларни ҳартарафлама рағбатлантириш орқали кўплаб ихтиро'чилик ва рационализаторлик таклифлари тўплаш ўрнига, бу иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим масалага совуққонлик блан қараш натижасида юқоридаги цехларда ўтган ойда бирорта ҳам рационализаторлик таклифи тўпланмади. Бу цехларда 1955 йилнинг биринчи ярмида рационализаторлик таклифлари тўплаш ва уни ишлабчиқаришга жорий қилиш иши корхона ма'мурияти ва жамоат ташкилотлари томонидан қониқарсиз деб топилди.

Бу фактлар шуни кўрсатадики, заводимизда ҳали бу соҳада жиддий камчиликлар ҳам бор. Жумладан, заводнинг бош конструктор бўлимида иш ёмон ташкил қилинган. Бу ерда рационализаторлар таклифи узоқ вақт кўрилмай, ҳаракатсиз ётади. Бепарволик орқасида кўпгина қимматли таклифлар ўзвақтида ишлабчиқаришга жорий қилинмайди. Шу сабабли таклифларни амалга ошириш графиги ойдан-ойга бажарилмай қолиб келмоқда. Масалан ўртоқ Аванесовнинг СГ — 638 деталь конструкциясини ўзгартиш тўғрисидаги 198-нчи номерли таклифи 1955 йил 7 мартдан бери, ўртоқ Ушаковнинг СГ — 637 деталь конструкциясини ўзгартиш тўғрисидаги 220-нчи таклифи шу йил 11 мартдан бери кўрилмаётипти. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Рационализаторлик таклифларини ишлабчиқаришга жорий қилишга нотўғри муносабатда бўлиш фактларини 8-нчи цехда ҳам учратиш мумкин. Бу ерда 41 та таклиф анча вақтдан бери ишлабчиқаришга жорий қилинмай келмоқда. Масалан, ўртоқ Ильинскийнинг металл дискалар қўллаш тўғрисидаги таклифи 1953 йилдан бери, ўртоқ Кулишевнинг СХ — 103 деталини қуйиш технологиясини ўзгартиш тўғрисидаги таклифи 1954 йилдан бери ишлабчиқаришга жорий қилинмай, қолдирилмоқда. 8-нчи цех бошлиғи Шчульга ва заводнинг бош конструктори Панченко ўртоқларнинг ишчиларнинг ижодий ташаббусига бундай бюрократларча муносабатда бўлишлари кечириб бўлмайдиган бир ҳолдир. Бу ўртоқлар ишимизга катта зарар етказувчи ўз иш методларини ўзгартиришлари керак.

Рационализаторлик ва ихтиро'чилик ҳаракатига раҳбарлик қилишни ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтариш керак. Шунга эришмоқ керакки, ҳарбир ишчи, техник, инженер янгилик яратишга интилсин, мавжуд машиналар конструкцияси ва технология процессига ўзгартишлар киритиб, иш унумини оширсин, маҳсулот сифатини яхшиласин. Бунинг учун завод раҳбарлари, цех бошлиқлари, рационализаторлик таклифларини тўпловчи бўлимлар коллективдан тушаётган таклифларни тезлик блан кўриб чиқиб, ишлабчиқаришга дадиллик блан жорий қилишлари, уларни ҳарқандай йўл блан рағбатлантиришлари керак. Бу иш устидан корхона ма'мурияти ва партия ташкилоти ҳам доимо назорат қилиб туришлари керак.

А. СУЛТОНОВ,

«Ўзбексельмаш» заводида чиқадиган «Фрунзевец» газетасининг редактори.

Прогрессив технология учун

* Областимиз саноат корхоналари, транспорти ва қурилишларнинг ишчилари, хизматчилари ҳамда инженер-техник ходимларидан 1955 йилнинг ўтган даври ичида тушган таклифларни амалга ошириш натижасида 5,5 миллион сўм фойда кўрилди.

* И. В. Сталин номли Чирчиқ электрохимия комбинатида бешинчи бешйилликнинг ўтган даври ичида рационализаторлик ва ихтиро'чилик таклифларини ишлабчиқаришга жорий қилиш туфайли давлатнинг 25 миллион сўмдан ортиқ маблағи иқтисод қилинди.

* Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси Ёрмуҳамедова йигирувчилар ишини планлаштиришнинг янги усулини ишлаб чиқди. Бу усул комбинат коллективига йилига 450 минг сўм фойда беради.

* Тошкент-товар станциясининг тарозибони Гранкин таклиф этган платформаларга юкларни ихчам қилиб жойлаштириш усули темирйўлнинг Тошкент ва Урсатьевск бўлимларида шу йилнинг ўтган даври мобайнида 5 мингдан ортиқ вагонни бўшатиб берди.

* Яқинда, «Таштекстильмаш» заводида рационализаторлар ва ихтиро'чилар конференцияси бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари ишлабчиқариш процессларини такомиллаштириш асосида техникани янада тараққий эттириш юзасидан муҳим тадбирларни белгилаб чиқдилар.

* 14 июльда В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводида корхона ишчилари ва инженер-техник ходимларининг техника-ишлабчиқариш конференцияси очилди. Конференцияда корхона техника-иқтисодий кўрсаткичини янада яхшилаш ва шу асосда мамлакатга тобора кўпроқ пўлат ҳамда прокат беришни та'минлашга қаратилган 20 доклад тингланди. Конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

* Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида рационализаторлик ва ихтиро'чилик таклифларини тўплаш ойлиги ўтказилди. Ойлик давомида ишчилар ва инженер-техник ходимлардан меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган 100 дан ортиқ таклиф тушди.

* Темир йўл Тошкент бўлимида ишлабчиқариш-техника конференцияси бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари вагонлар оборотини тезлаштириш, локомотивлар қувватидан тўла ва унумли фойдаланишга қаратилган зарур тадбирларни белгилаб чиқди.

Суратда: МПС машинасозлик заводининг техника советида (чапдан ўнгга) БРИЗ инженери **А. Старченко**, темирчилик цехининг бошлиғи **А. Богданов**, старший инженер-конструктор **С. Горевая** ўртоқлар темирчи **И. Заболуевнинг** (ўнгдан иккинчи) К—9 маркали компрессорнинг детальларини тоблаш технологиясини ўзгартириш ҳақидаги янги таклифини муҳокама қилмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Сўз—рационализаторларга

БУ МАСАЛА БЛАН ЖИДДИЙ ШУҒУЛЛАНИШ КЕРАК

Техникани янада тараққий эттиришда рационализатор ва ихтиро'чилар катта роль ўйнайди. Лекин бизнинг заводда бу соҳа хўжалигимизнинг қолоқ участкаси бўлиб келмоқда. Завод рационализаторлик ва ихтиро'чилик бюроси (БРИЗ) фақат ишчилар ёки инженер-техник ходимларнинг ўз ташаббуслари блан киритган таклифларини ҳисобга олучи бўлимга, бошқача қилиб айтганда регистраторга айланиб қолган.

Масалан, мен ўтган йили 4 та таклиф киритган эдим. Шулардан фақат биттаси ишлабчиқаришга жорий қилиниб, корхона 68 минг сўм фойда кўрди. Қолган 3 тасининг тақдири нима бўлганини билмайман. Бу йил 5 та таклиф берган бўлсам, шулардан биттаси амалга оширилди. Қолганининг нима бўлгани ҳали но'малум.

БРИЗ ишидаги мана шу жиддий камчиликлар рационализаторлар активини кенгайтиришга, таклифлар сонини кўпайтиришга жиддий тўсиқ бўлмоқда. Шунинг учун ҳам ҳозир рационализаторлар активи атиги 11 ишчи ва 3 инженер-техник ходимдан иборатдир.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, менинг назаримда заводдаги рационализаторлик ҳаракатига ва БРИЗ га Марказий район партия комитетининг ҳамда шаҳар партия комитетининг саноат бўлимлари қониқарсиз раҳбарлик қилаётирлар. Бу бўлимларнинг ходимлари корхонада ма'лум муддатда (6 ой ёки 1 йилда) тўпланган ва ишлабчиқаришга жорий қилинган таклифлар сони, улардан кўриладиган даромад сўммаси ҳақида справкалар олиш блан чекланадилар. Улар БРИЗ даги ҳақиқий аҳвол блан чуқур танишмайдилар, рационализаторлар блан суҳбатлашмайдилар. Умуман улар рационализаторликнинг аҳамияти тўғрисида кўп гапирадилар-у, амалий иш блан кам шуғулланадилар. Нима учун бизда бир корхонада яратилган қимматли янгилик иккинчи бир корхонага тақдим этилмайди, нима учун шаҳар, область ва республика корхоналари ўртасида ҳал қилиниши лозим бўлган рационализаторлик таклифлари темнигини алмашиш практикаси қўлланилмайди. Нега бошқа завод-фабрикаларда қўлланилаётган ва янги жорий қилинган муҳим ихтироларни варақалар орқали оммалаштириш одати бизда йўқ?

Корхоналарда яратилаётган ва яратилган янгиликларни оммалаштириш рационализаторлар ўртасида ижодий ҳамкорликни ва ўзаро фикр алмашишни яхши йўлга қўйиб юбориш керак. Бу масала блан жиддий шуғулланиш пайти келди.

В. ТРУШЧОВ,

Ильич номли заводнинг конструктори.

ҲАМКОРЛИКДА ИШЛАШ ЯХШИ НАТИЖА БЕРМОҚДА

Мен шу заводда бирнеча йилдан бери ишлайман. Шу давр мобайнида ўнлаб рационализаторлик таклифи киритдим, уларнинг кўпини конструктор Ершов блан биргаликда ишлаб чиқдим. Шу йилнинг ўзида биз биргаликда 3 та таклиф киритдик. Шу кунларда тажрибадан ўтказилаётган янги таклифимизнинг ўзи йилига камида 200 минг сўм иқтисод беради. Бу янгиликнинг аҳамияти шундаки, шу пайтгача бичиш операциясида кўплаб нобудга чиқарилаётган 1,5 — 2 метр узунликдаги туника трубалар бир-бирига автоматик туташтирилади ва чиқинди кескин даражада камаяди, маҳсулот ишлаб чиқариш сур'ати 2 ҳисса тезлашади.

Шуни айтишим керакки, агар мен юқоридаги янгиликларни яратишда ўртоқ Ершов блан ҳамкорликда ишламаганимда эди, шу қадар муваффақиятларга эришаолмас эдим. Кўпинча бир ишчи ўзи ишлаётган участкадаги бир асбоб ёки машинанинг бирор қисмини ўзгартириш ёки такомиллаштириш устида кўп бош қотириб юради. Аммо техник билими етарли бўлмагани учун бу ишни охиригача етказаолмайди, ҳатто ба'зилари «бу муаммони мен ҳал қилаолмас эканман» деб, қўл силтаб кетади. Ана шундай пайтда ўша ишчи инженерга мурожаат қилса, у блан ҳамкорликда ишласа, ижодий муваффақиятларга эришиши мумкин. Бизнинг заводда анашундай ҳамкорлик кенг қўлланилади.

Агар бир янгилик яратиш тўғрисидаги мулоҳазамизни БРИЗ инженери ўртоқ Захаровга ёки цех бошлиғи Давид Юльевич Шлиферга айтиб қолсак борми, улар шу идеяни амалга оширмагунимизча бизга тинчлик беришмайди, ишни жадаллаштириш, тезда якунлаш учун қандай ёрдам керак бўлса, сра йўқ дейишмайди. Иш муваффақиятли якунлангач, мукофотни ҳам аяшмайди. Мана шундай шароитда ҳарким ҳам янгилик яратгиси, техника прогрессини олға суришда актив қатнашгиси келади. Шунинг учун ҳам заводимизда рационализаторлар сони тобора ортиб бормоқда.

М. КЕРНОСОВ,

Тошкент радиодеталь заводининг ишчиси.

Техникани янада тараққий эттиришнинг муҳим омили

Тошкент области республикамизнинг энг йирик ва саноатлашган областидир. Ҳозир областимиз саноати халқ хўжалигини янада юксалтиришга имкон берувчи экскаваторлар, пахта териш машиналари, компрессорлар, пахта сеялкалари, культиваторлар, тўқимачилик саноати учун машиналар, электр асбоб-ускуналари ва бошқа жуда кўп хил машиналар ишлаб чиқармоқда. Кўмир қазиб чиқариш, электр қуввати, пўлат, прокат, химиявий ўғитлар, газламалар, пойафзал, трикотаж, озиқ-овқат товарлари ва аҳоли кенг исте'мол қиладиган бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам йил сайин ортмоқда.

Саноат корхоналарининг коллективлари бешинчи бешйиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш мақсадида астойдил меҳнат қилиб, ишлабчиқаришда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Область саноати 1955 йилнинг биринчи ярим йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 105 процентга етказиб адо этди. Тайёрланаётган маҳсулотларнинг тури ва ҳажми ортиши блан бир қаторда уларнинг сифати ҳам яхшиланди, таннархи камайди.

Область саноати эришаётган бу муваффақиятларни қўлга киритишда корхоналардаги рационализаторлар ва ихтиро'чилар ўзларининг муҳим ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бешинчи бешйилликнинг ўтган даври мобайнида бирнеча минг таклиф ишлабчичиқаришга жорий қилинди ва у, давлатга бирнеча ўн миллион сўмдан ортиқроқ фойда келтирди.

Илғор ишчилар ва ишлабчиқариш новаторлари технология процессларини ҳамда тайёрланаётган деталь ва машиналарнинг конструкцияларини пухта, ҳартамонлама ўрганиш туфайли улардаги камчиликларни йўқотмоқдалар, иш жараёнларини такомиллаштирмоқдалар. Натижада меҳнат унумдорлиги ошмоқда, маҳсулот сифати яхшиланиб, унинг таннархи камаймоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети июль Пленумининг «Саноатни янада ривожлантириш, техникани янада тараққий эттириш ва ишлабчиқаришни ташкил этишни янада яхшилаш вазифалари тўғрисида»ги қарорида ишлабчиқариш илғорлари ва новаторларининг ютуқларини сабот блан жорий қилиш ҳамда шу асосда янги муваффақиятларга эришиш энг муҳим вазифа эканлиги алоҳида қайд қилиб ўтилади. Илғор корхона коллективлари партиямизнинг бу кўрсатмасини амалга ошириш учун курашиб, яхши натижаларга эришмоқдалар.

Тажриба шуни кўрсатдики, қаерда ихтиро'чилик ва рационализаторлик ҳаракатининг чинакамига оммавий тус олиши учун яхши ғамхўрлик қилинса, у ерда новаторлар сафи тобора кенгаймоқда, тушаётган таклифларнинг сони ва салмоғи ошмоқда. Масалан, И. В. Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатини олиб кўрайлик. Комбинат корхоналарида давлат планлари маҳсулотнинг ҳамма турлари бўйича доим ортиғи блан бажарилиб келинмоқда.

Комбинат рационализаторлари ўз таклифлари блан корхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини тобора яхшилашда муҳим роль ўйнамоқдалар. Партия ва касаба союз ташкилоти техника прогресси учун бошланган курашга раҳбарлик қилмоқда ва ишчилар, хизматчилар ҳамда инженер-техник ходимларнинг ижодий ташаббусини ўз вақтида қўллаб-қувватламоқда. **Ҳозир комбинатда рационализаторлар ва ихтиро'чилар сони 1300 кишига етди. Шулардан 962 киши оддий ишчилардир. Комбинат рационализаторлик ва ихтиро'чилик бюросига шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида 851 та таклиф тушди, улардан 705 таси амалга оширилди. Амалга оширилган таклифлар йилига 4,5 миллион сўмдан ортиқроқ фойда беради.**

Энг яхши новаторларнинг бой тажрибаларини оммалаштириш мақсадида вақт-вақти блан рационализаторлик таклифларининг кўриги ўтказилиб турилади. Бу тадбир, шубҳасиз, жуда яхши ижобий натижаларни бермоқда. Комбинат касаба союз ташкилоти рационализаторлик ва ихтиро'чилик бюроси блан темникларни ишлаб чиқиб, уларни коллектив ўртасида тарқатди. Темникларда ишлабчиқаришнинг қайси процессига кўпроқ аҳамият бериш лозимлиги кўрсатилган. Ишчилар, инженер-техник ходимлар темникларда кўрсатилган ма'лум темалар устида ишламоқдалар ва бу соҳадаги ўз таклифларини киритмоқдалар. Масалан, мастер ёрдамчиси ўртоқ Сулаймонов тўқув станоклари учун оригинал хомутиклар тайёрлади. Илгарилари бу хомутиклар мамлакатимизнинг марказий районларидан келтирилар эди. Ўртоқ Сулаймоновнинг яратган хомутиги синаб кўрилган вақтда ўзининг сифат кўрсаткичи блан четдан келтирилаётган хомутиклардан анча устун эканлиги аниқланди. Эндиликда хомутиклар мамлакатнинг бошқа районларидан келтирилмай, балки комбинатнинг ўзида тайёрланиладиган бўлди. Мастер ёрдамчисининг бу янгилиги корхона коллективига йилига 150 минг сўмга яқин иқтисод қилиш имконини берди.

Шунингдек, йигирувчи ўртоқ Ёрмуҳамедова йигирувчиларнинг иш планини тузиш тўғрисида янги методни ишлаб чиқди. Бу метод амалга оширилганда меҳнат унумдорлиги ошди, тайёрланаётган маҳсулот сифати яхшиланди. Ўртоқ Ёрмухамедованинг таклифи ўрта ҳисобда йилига 450 минг сўм фойда беради.

Комбинатда ишлабчиқариш новаторлари сонининг тинмай ортабораётганлигига сабаб шуки, бу ерда коллективдан тушган таклифлар тезда амалга оширилади. Таклиф авторлари турли йўллар блан рағбатлантирилади. Ба'зи ишчиларнинг рационализаторлик таклифларида айрим камчиликлар ёки ишланмаган томонлари аниқланса, бундай ҳолда дарҳол бу ўртоққа ёрдам бериш учун бирорта инженер-техник ходим бириктириб қўйилади ва ҳамкорликда у таклиф амалга оширилади. Шунингдек, рационализаторлар блан ишлашни яхшилаш, коллективдан имкон борича кўпроқ ишчиларни ижодий ишга жалб қилиш, уларда янгилик яратиш ҳиссини уйғотиш мақсадида бирқанча муҳим ташкилий-техника тадбирлари изчиллик блан амалга оширилмоқда.

Ишлабчиқариш процессларини яна такомиллаштириш, техника прогрессини оғишмай амалга ошириш ва шу асосда комбинат иқтисодий кўрсаткичларини тобора яхшилаш, давлат планларини бажараолмаётган айрим участкаларнинг қолоқлик сабабларини ўрганиш ва уларни тугатиш мақсадида биргаликда зарур тадбирларни белгилаб чиқиш мақсадида комбинат корхоналарида рационализаторлар ва ихтиро'чилар кенгаши ўтказилиб турилади, энг яхши таклифлар учун конкурслар уюштирилади.

Комбинат ма'мурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари корхона ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимларининг ижодий ташаббусини янада кенг қулоч ёйдириш мақсадида махсус варақалар чиқармоқда. Бу варақаларда ишлабчиқаришнинг қайси соҳаларига кўпроқ э'тибор бериш зарурлиги кўрсатилади.

Тўқимачилар Маданият саройи энг яхши рационализаторлик тажрибаларини оммалаштириш соҳасида катта ишлар олиб бормоқда. Бу ерда, айниқса, кўргазмали агитациядан кенг фойдаланилмоқда. Маданият саройида энг яхши рационализаторларнинг витринаси ташкил этилган.

Шунингдек, «Пад'ёмник» заводи, И. В. Сталин номли Чирчиқ электрохимия комбинати, «Таштекстильмаш» заводи, Янгийўл консерва заводи ва бошқа корхоналарда ҳам рационализаторлар блан ишлаш яхши йўлга қўйилган.

Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, ҳали кўпгина корхоналарда рационализаторлар ва ихтиро'чилар блан ишлаш ҳозирги куннинг юксак талабларига тўла жавоб бермайди. Бу корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари техника прогрессини изчиллик блан амалга оширишда коллективнинг ижодий ташаббуси муҳим омил эканлигини унитиб қўймоқдалар. Бунга сабаб шуки, айрим муҳим таклифларни амалга ошириш жиддий равишда бош қотиришни, технология процессларини қайта кўриб чиқишни, ҳатто уларни ўзгартиришни талаб этади. Ўзининг «тинчлигини» кўзловчи, давлат ва халқ манфаатларини менсимовчи айрим консерватив руҳдаги раҳбарлар жон куйдириб ишлашни севмайди ва шу сабабли юқоридаги тадбирларни амалга оширишга турли йўллар блан тўсқинлик қилиб келади. **Айниқса, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат товарлари саноати министрлиги, Автомобиль транспорти ва тошйўллар министрлиги ҳамда Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлигига қарашли корхоналарда рационализаторлар блан ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шу сабабли бу министрликлар корхоналарида рационализаторларнинг сони умумий ишчиларнинг сонига нисбатан атиги 2-4 процентни ташкил этади.**

Ўзбекистон металлургия заводида ҳам бу соҳада етарли иш олиб борилмаётир. Жуда катта коллективга эга бўлган бу корхонада ўтган 1954 йилда ҳаммаси бўлиб, рационализаторлик ишларида 57 кишигина қатнашган. Бу йил ҳам уларнинг сони сезиларли даражада ошмаётир. Бунга сабаб шуки, коллективдан тушаётган таклифлар ўз вақтида кўриб чиқилмаётир ва уларни амалга ошириш учун зарур бўлган тадбирлар белгиланмаётир. Масалан, механик ўртоқ Ортюховнинг 1953 йилда киритган мотор дробилкалари конструкциясини ўзгартиш ҳақидаги таклифи шу вақтгача тўла амалга оширилмаган. Шунингдек, ўртоқ Перепечаевнинг печь тузилишини ўзгартиш ҳақидаги таклифи ҳам бир ярим йилдан бери ҳаракатсиз ётибди. Ўртоқ Якушенконинг таклифи эса, 3 йилдан бери ҳаракатсиз ётибди. Ўз-ўзидан ма'лумки, ишчиларнинг ижодий ташаббусига бундай консерватив муносабатда бўлиш умум ишимизга жуда катта зарар келтиради.

Бекобод шаҳридаги пахта тозалаш заводида ўтган йили бор-йўғи атиги учта таклиф тушган эди. Шунга қарамай корхона БРИЗи бу таклифларнинг ҳаммасини ҳам авторларга қайтариб берган. Корхона раҳбарлари коллективдан тушган таклифларни амалга ошириш масалалари блан мутлоқа шуғулланмаётирлар.

Худди шундай аҳволни Тошкент карборунд заводида ҳам кўриш мумкин. Бу ерда темник ишлаб чиқиш ва уларни ишчиларга тақдим этиш блан шуғулланилмайди. Ваҳоланки, заводда механизацияланиши лозим бўлган жуда кўп иш процесслари борки, улар ҳали қўл кучи блан бажарилмоқда. Корхона раҳбарлари коллективнинг ижодий ташаббусини ишлабчиқариш процесларини комплекс механизациялашга сафарбар этмаётир. БРИЗга тушаётган таклифларни расмийлаштириш ва улар ҳаракати блан ҳечким қизиқмайди. Шунинг учун ҳам 1952 йилда тушган таклифлар шу кунгача амалга ошмай келмоқда. Корхонада айрим ишчиларнинг таклифларини ба'зибир инженер-техник ходимлар томонидан ўзлаштирилаётганидек ярамас ҳоллар учрайди. Масалан, 2-нчи цехнинг бригада бошлиғи ўртоқ Осмоновнинг бир таклифини цех бошлиғи Лапанин, иккинчи таклифини эса технолог Хрушчев ўртоқлар ўзлаштириб олганлар. Мана буларнинг ҳаммаси ишчиларда ижодий ташаббус кўрсатиб ишлашга бўлган қизиқишни камайтирмоқда. Рационализаторлик ва ихтиро'чилик бюроси (инженери ўртоқ Шерфман) ва касаба союз комитети (комиссия раиси ўртоқ Грицан) коллектив ўртасида ижодий ташаббускорликни ошириш юзасидан ҳечқандай иш олиб бормаётирлар.

Шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ва жамоатчилик техника прогрессини амалга ошириш ишига тўсқинлик қилаётган консерватив руҳдаги шахсларга, бу шахслар ким бўлиши ва қайси вазифада ишлашидан қат'ий назар, кескин зарба беришлари, уларни ҳеч аёвсиз фош қилиб ташлашлари керак. Шуни унутмаслик керакки, ишчилар ва инженер-техник ходимлардан тушаётган таклифларни тезда амалга ошириш — корхоналарда давлат планлари тўла ҳамда ошириб бажарилишини, шунингдек техникани янада тараққий эттиришни та'минлайди.

Ҳеч шубҳа йўқки, областимиз саноат корхоналари, қурилишлари ва темир йўл транспортининг кўпсонли коллективлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми томонидан социалистик саноатнинг олдига қўйилган вазифаларни муваффақият блан бажариш учун ўзларининг бутун куч ва қувватларини аямайдилар.

М. МУҲАМЕДОВА,

Ўзбекистон касаба союзлари Совети ишлабчиқариш-оммавий бўлимининг инструктори.

Ленинобод пахтакорлари аниқлаган камчиликларни тезда тузатайлик!

* * * * * *

Ленинобод ва Тошкент область пахтакорларининг социалистик мусобақаси

Тошкент область пахтакорларининг шу кунлардаги жанговар вазифаси

Тошкент область пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. С. Хрушчев қатнашувида Тошкентда бўлиб ўтган пахтакор республикалар вакиллари кенгаши қатнашчиларининг Мурожаатида кўрсатилган вазифаларни бажариш учун курашиб, бирмунча муваффақиятларга эришганлар. Жумладан, область колхозлари бу йил қарийб 90 процент ерга чигитни янги, прогрессив усулда экканлар. Кўпгина колхозларда чигитни торқаторлаб ва квадрат-уялаб экиш блан бирга, бундай қаторлардаги ғўзаларни парвариш қилиш агротехникасига ҳам қаттиқ риоя қилинмоқда. Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», Маленков номли, Янгийўл районидаги Ленин номли, Чиноз районидаги Ленин номли, Мирзачўл районидаги Сталин номли, Октябрь районидаги Каганович номли ва Сталин номли ҳамда бирқанча бошқа колхозларнинг кенг пахта майдонларида ғўза квадрат-уялаб жойлаштирилганлиги, торқаторлаб ўстирилаётганлиги учун мўл ҳосилли бўлиб етилмоқда.

Шу нарса муҳимки, пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашдаги ҳал қилучи участкаларда коммунистлар бошчилик қилмоқдалар. Улар ўз меҳнатлари блан бошқаларга намуна бўлмоқдалар, авангардлик ролини ўйнамоқдалар. Чиноз районидаги Ленин номли колхознинг Очахон Исомова, Верхне-волинск районидаги Куйбишев номли колхознинг Исҳоқ Баҳоутдинов, Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг Акрам Нишонбоев ўртоқлар бошлиқ ва бошқа шу каби коммунистлар раҳбарлик қилаётган ўнлаб бригада ва звеноларнинг ғўзасида шу кунгача 9 — 12 тадан тўқ кўсак ҳамда 14 — 15 тадан тугунчалар етиштирилган. Бу бригадаларнинг а'золари август ойининг ҳарбир кунидан тўла ва унумли фойдаланиб, ғўза парваришини қизғин давом этдиришга ва ҳарбир туп ғўзада мажбуриятни қоплайдиган ҳосил етиштирилишига қарор қилганлар ва ўзларининг ана шу мажбуриятларини шараф блан бажариш учун зўр ғайрат блан курашмоқдалар.

Областьдаги колхозларнинг пахта далаларини синчиклаб кўздан кечирганимизда, бундай илғор бригадалар ва звеноларнинг намунали ишларини кўриб қувондик.

Бир ҳафтадан кўпроқ давом этган ўзаро текширишда яна шу нарса ма'лум бўлдики, юқорида кўрсатилган ютуқлар блан бир қаторда, область колхозларида ғўзани парвариш қилишда жиддий камчиликлар ҳам бор, биз буни дўстона кўрсатиб ўтмоқчимиз. Ма'лумки, пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ҳарбир гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлишига эришиш асосий шартлардан биридир. Афсуски, областьнинг кўпгина колхозларида ишнинг бу жиҳатига етарли э'тибор берилмаган, я'ни ғўза яганаси кунларида ва ундан кейинги даврларда гектар тўлалиги учун курашилмаган. Чиноз, Гулистон, Верхне-волинск, Мирзачўл ва айниқса Ўртасарой ҳамда Оққўрғон район колхозларида ҳар гектар ерда кўп деганда 60—65 минг туп кўчат бор. Сирдар'ё районидаги «XVIII партконференция», Сталин номли, Чиноз районидаги «XIX партс'езд», Ўртасарой районидаги Молотов номли, Оққўрғон районидаги Жданов номли ва бошқа шунга ўхшаш колхозларнинг айрим жойларида ҳарбир метрда 2—3 тадан кўчат бор, холос. Колхоз раҳбарларидан тортиб бригада ва звено бошлиқларигача бу камчиликни хисобга олмаётирлар. Улар мавжуд ғўзаларни юқори сифатли парвариш қилиш йўли блан экин сийрак бўлиб қолган ерлар ҳосилини қоплаш учун зарур тадбирларни амалга оширмаётирлар. Бу хилдаги колхозларнинг раҳбарлари ғўза сийрак бўлиб қолганлиги туфайли ҳосилнинг камайиб кетиши мумкинлигини пайқамаётирлар.

Биз ленинободлилар Тошкент область колхозларида сўнгги кунларда ғўза парваришининг бўшаштириб юборилганлигини кўриб ғоят даражада афсусландик. Ғўза парвариши кейинги кунларда кўпгина колхозларда тўхтатиб қўйилганлиги сабабли ҳосил сезиларли даражада нобуд бўлмоқда. Айрим колхозларда чопиқ ва культивация ўтказилаётган бўлса ҳам, аммо унинг сифати жуда паст. Чиноз районидаги «XIX партс'езд» колхозининг ўртоқ Бобошайх Соҳибоев бошлиқ бригадасида бўлганимизда қаторларнинг кўп вақтдан бери суғорилмаётганлиги, чопиқ ва культивация қилинмаётганлиги туфайли, шона, гул ва ҳатто тугунчаларнинг тўкилаётганлигини кўриб ачиндик. Колхоз раиси ўртоқ Юсупов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг республикадаги барча пахтакорларга қарата чиқарган Мактубида кўрсатилган тадбирларни бажариш юзасидан ҳеч қандай амалий иш олиб боришни ўйламаётир. Ўртоқ Юсупов ўзи раҳбарлик қилаётган колхоздаги аҳволни яхши билмайди. У фақат ғўза парваришининг тўхтатилиб қўйилганлигига ҳархил бўлмағур сабабларни рўкач қилиб кўрсатиш блан овора. Натижада колхознинг айрим бригадаларида агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Бригадамиз а'золари колхоз далаларида бўлганларида бўйи паст ғўзаларнинг ҳам чеканка қилинаётганлигини кўрдилар. Бу колхозда тракторлар 10 — 15 кундан бери ишлатилмайди. Бунга керосин йўқлиги сабаб қилиб кўрсатилмоқда.

«XIX партс'езд» колхозидаги аҳволни Чиноз районидаги бошқа колхозларда ҳам кўрдик. МТС директори Мелихов, район партия комитетининг секретари Йўлдошев ўртоқлар «ғўзалар ўсиб кетди, энди қаторларга трактор оралайолмайди», деб трактор ишларини бутунлай тўхтатиб қўйганлар. Ваҳоланки, райондаги кўпгина колхозларда ҳосил етиштириш жиҳатидан анча паст ғўзалар ҳали жуда кўп. Агар чинозлилар ғўза парваришини август ойида қизғин давом этдирмасалар, суғориш блан чопиқ ва культивацияни боғлаб олиб бормасалар, ҳосил камайиб кетади ва кўсакнинг етилиши анча кечикади.

Сирдар'ё районида илғор колхозлар блан бир қаторда, ҳали ғўзаси ёш, ҳосили кам колхозлар ҳам бор. Масалан, «XVIII партконференция» колхозидаги 3, 4, 5-нчи бригадаларда ғўзаларнинг ҳосили кам бўлишига қарамасдан, дала ишлари давом эттирилмаётир. Натижада ана шу бригадаларнинг далаларини ўт босиб кетган, ғўзалар ҳосилини кўпайтираолмаётир. Ўртасарой районидаги Молотов номли, Ўртачирчиқ районидаги Карл Маркс номли, Оққўрғон районидаги Тельман номли колхозларнинг далаларида бўлганимизда, ғўзаларнинг бирхилда ривожланмаётганлигини кўрдик, чунки бу колхозларда айрим далалар ҳаддан ташқари кўп суғорилаётган бўлса, айримлари эса сув вақтида қўйилмаётганлиги учун экинини яхши етиштирмаётир. Чопиқ ва культивациянинг кўп вақтдан бери тўхтатилиб қўйилганлиги ана шу районларга ҳам тааллуқлидир.

Август ойида ғўзани усталик блан суғоришга областьдаги кўпгина колхозларда етарли э'тибор берилмаётир. Бу жойларда сув режимидан тўғри фойдаланмаслик ҳолларини кўрдик. Мирзачўл районидаги Жданов номли, Каганович номли, Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхозларда устма- уст суғорилган ғўзалар ғовлаб кетган, қондириб суғорилмаётган айрим пайкаллардаги ғўзалар эса ҳосилни ташлаб юбормоқда. Агар август ойининг қолган кунларида ҳам сувдан фойдаланишга шу хилда муносабатда бўлинса, ёз бўйи фидокорона меҳнат туфайли етиштирилаётган ҳосилнинг бир қисмини йўқотиб, катта хатога йўл қўйилган бўлади.

Биз областьнинг кўпгина районларида ғўзаларни баргидан озиқлантиришга етарли аҳамият берилмаётганлигини кўриб хафа бўлдик. Ахир, ғўзани барги орқали фосфор блан озиқлантириш ҳаржиҳатдан муҳим-ку?! Бизнинг Ленинобод область колхозлари ҳар йили ҳам ғўзаларни барги орқали фосфор блан озиқлантиришга алоҳида э'тибор бераётганликлари учун ҳам ҳосилни бирмунча оширишга муваффақ бўлмоқдалар. Мирзачўл, Сирдар'ё районларини хисобга олмаганда, бошқа бирорта районда ҳам ғўзани барги орқали фосфор блан озиқлантириш талабга мутлақо жавоб бермайди.

Шу нарса ачинарлики, айрим районларнинг раҳбарлари ғўзани барги орқали озиқлантиришнинг зўр аҳамиятига ҳали ҳам тушунмас эканлар. Улар ўғитни юқоридан сепишнинг фойдаси бўлармиди, деган нотўғри фикрни ҳамон олдинга сурмоқчи бўладилар.

Ҳосилга-ҳосил қўшишнинг қизғин даври ўтаётган шу кунларда далаларда ишлаётган колхозчиларнинг, тракторларнинг камлиги бизни ғоят ажаблантирди. Қайси колхозга бормайлик, «энди ғўзамиз ўсиб кетди, трактор ҳам, от культиватори ҳам оралайолмайди» деб, ғўзанинг кўкига мағрурланиб юрган раҳбарларни кўрдик. МТСларнинг раҳбарлари эса айрим қолоқ фикрдаги колхоз раисларининг фикрига ён босиб, тракторларни тўхтатиб қўйиш тўғрисида буйруқ берганлар.

Яна шуни ҳам та'кидлаш керакки, колхозларда чопиқ мутлақо ўтказилмаётир. Бир қатор колхоз раҳбарлари ҳамма одам чеканка блан банд, дейдилар-у, лекин чопиқ қилинмаслиги туфайли ҳосилнинг камайиб кетиши мумкинлигини ҳисобга олмаётирлар.

Область колхозларида меҳнатни уюштириш, колхозчиларга пул ва ғалла авансларини ўз вақтида бериб туриш тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилинмаётир. Колхозларда дала ишлари жуда кечикиб бошланади ва эрта тамом бўлади. Бундан ташқари колхоз правлениелари ва партия ташкилотлари пахтакорларнинг маданий дам олишлари тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилмаётирлар. Дала шийпонлари ҳақиқий дам олиш жойларига айлантирилмаган. Бу ерларда колхозчиларга ва механизаторларга ҳатто газеталар ҳам ўқиб берилмайди. Агитаторлар фақат рўйхатдагина ёзиб қўйилган. Текшириш ўтказган бир ҳафта давомида бирор ерда деворий газета ва «Жанговар варақа»нинг янги сонини кўрмадик. Колхоз партия ташкилотлари пахтакорлар ўртасида оммавий-тушунтириш ишларини жуда бўшаштириб юборганлар.

Тошкентлилар пахтани тезроқ пишириб олиш учун курашишлари зарур. Бунинг учун чеканкани икки-уч кун ичида тугаллаш, ғўзани барги орқали фосфор блан озиқлантиришни ҳамма колхоз ва совхозларда кучайтириб юбориш керак.

Ҳозирги кунда етиштирилган ҳосилни тўла сақлаб қолиш асосий вазифалардан биридир. Колхоз правлениелари ва партия ташкилотлари ғўзаларни зарарли ҳашоратлардан сақлаб қолиш учун барча тадбирларни амалга оширишлари керак. Шу блан бирга суғоришни ўтказишга алоҳида э'тибор бериш, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш лозим.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари меҳнатни тўғри ташкил этиш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг унумли ишлашлари учун қулай шароит яратиб бериш тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилишлари зарур.

Тошкент область пахтакорлари пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажариш учун моддий ва техника қувватига эгадирлар. Агар ана шу имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланилса, пахтакорлар ҳамда механизаторлар ўртасида партиямизнинг шонли XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақа янада кучайтириб юборилса, ҳарбир туп ғўзада мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштириш мумкин. Бунга, биз, Ленинобод область пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг а'золари қаттиқ ишонамиз.

Х. КАРИМОВ, Ленинобод область партия комитетининг секретари, ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари. **М. МЎИНОВ**, Область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари — агроном. **П. ЕРМОЛАЕВ**, Область қишлоқ хўжалик бошқармасининг инженери. **О. БОҚИЕВА**, Исфара район Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи. **Р. САИДОВ**, Пролетар районидаги 2-нчи МТС партия ташкилотининг секретари. **Х. ҚОРАБОЕВА**, Нов район ижроия комитети раисининг ўринбосари. **П. ОҚИЛОВ**, Ленинобод район Ворошилов номли колхознинг полеводи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. **З. ДАДАБОЕВ**, Ленинобод район, Ворошилов номли колхознинг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. **М. ОБИДОВ**, Конибодом район партия комитетининг Қароқчиқум МТСи бўйича секретари. **З. ХАЛИТОВ**, Қароқчиқум МТСининг бригада механиги, **Қ. ЮСУПОВ**, Конибодом район, Ленин номли колхознинг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, **А. РАУПОВ**, «Ҳақиқати Ленинобод» газетасининг махсус мухбири.

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА СИЛОС ИНШООТЛАРИ ҚУРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 10 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН М А'Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Планнинг бажарилиши
Оққўрғон	100,6
Янгийўл	95,7
Калинин	94,3
Бўка	87,6
Ўртачирчиқ	68,8
Оржоникидзе	64,0
Октябрь	61,0
Ўртасарой	60,0
Пискент	54,2
Тошкент	50,0
Бекобод	48,6
Паркент	48,3
Боёвут	36,6
Гулистон	36,0
Сирдар'ё	35,5
Оҳангарон	34,0
Қорасув	33,8
Қуйичирчиқ	32,6
Ховос	31,5
Юқоричирчиқ	31,4
Чиноз	26,6
Верхне-волинск	21,1
Мирзачўл	16,3
Жам'и	50,2

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА СИЛОСЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 10 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН М А'Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Планнинг бажарилиши
Оққўрғон	59,0
Қуйичирчиқ	45,4
Ўртачирчиқ	43,7
Янгийўл	34,5
Чиноз	22,1
Калинин	22,0
Ўртасарой	21,6
Бўка	21,4
Сирдар'ё	20,9
Оржоникидзе	20,2
Октябрь	16,9
Гулистон	16,8
Юқоричирчиқ	16,0
Пискент	15,8
Қорасув	10,3
Мирзачўл	9,7
Ховос	9,1
Бекобод	8,5
Оҳангарон	8,2
Тошкент	7,8
Паркент	7,6
Боёвут	2,8
Верхне-волинск	0,7
Жам'и	18,8

Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг ўртоқ Эргаш Йўлдошев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси а'золари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни изчиллик ва уюшқоқлик блан ўтказаётирлар. **Суратда:** (олдинда) комсомол а'зоси **Тошхўжа Исронлов** қўл аппарати блан ғўзани дориламоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Илғор бригада а'золарининг аҳди

«Ўзбекистон ССР Бешйиллиги» совхозининг 7-нчи бўлимига қарашли ўртоқ Мараҳим Исматиллаев бошлиқ бригада а'золари 118 гектар майдондаги ғўзаларни қунт блан парвариш қилиб, мўл ҳосил тўплашга эришмоқдалар. Бригада а'золари бутун майдонлардаги ғўза қатор ораларини беш марта узунасига, уч марта кўндалангига культивация қилдилар ва уч марта чуқур чопиқ ўтказдилар. Ғўзалар ўз вақтида озиқлантирилиб, суғорилиб турилди. Яқинда бригаданинг ғўза парвариши юзасидан олган мажбуриятининг бажарилиши текширилиб чиқилди. Натижада ғўзаларнинг ўсиш ва ривожланиши қониқарли эканлиги, ҳар гектардаги туп қалинлигининг нормаллиги ма'лум бўлди. Ғўзалар касаллик ва зараркунандалардан деярлик зарарланмаган. Чунки, бригаданинг барча а'золари кундалик асосий ишларини бажариш блан бир вақтда зараркунандаларга қарши актив кураш олиб борганлар. Совхоз дирекцияси, партия ташкилоти ва ишчилар комитети текшириш натижаларини кўриб чиқиб ўртоқ Исматиллаев бошлиқ бригадага кўчма Қизил байроқ топширди.

Социалистик мусобақада қозонилган бу ғалаба бригада а'золарининг ғайратларига ғайрат қўшди, улар баланд руҳ блан ижодий меҳнатга бел боғлаб, ғўза парваришини янада кучайтиришга киришдилар. Ҳосилнинг тақдири ҳал этилаётган ҳозирги кунларда ғўзаларни яна икки марта комплекс парваришдан чиқаришга қарор қилинди.

Бригадада ғўзалар кеча-ю-кундуз суғорилади. Кечаси суғариш жуда нозик иш бўлгани учун бу вазифа совхознинг уста сувчиларидан К. Сулайманов ва И. Қурбонов ўртоқларга топширилди.

Бригада а'золари ғўза парваришини шу хилда уюштириш йўли блан ҳосилга-ҳосил қўшиш ва шонли партиямизнинг XX с'езди шарафига бошланган социалистик мусобақани кенгайтириш, ҳар гектар ерда 40 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олдилар.

Совхознинг 6-нчи бўлими (бошлиғи М. Динаев) ишчи, механизаторлари ҳам социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, совхоз дирекцияси, партия ташкилоти ва ишчилар комитетининг кўчма Қизил байроғини олиш шарафига эга бўлдилар. Бўлим ишчи ва хизматчилари қолган кунлардан унумли фойдаланиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Д. ТОШХЎЖАЕВ.

Пленум қарорларидан руҳланиб

Ўртачирчиқ районидаги Куйбишев номли колхознинг ўртоқ Соат Мирзаев бошлиқ 5-нчи бригада а'золари партия ва ҳукуматимизнинг пахтакорларга қарата ёзган мактубидан руҳланиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун курашни ҳаркачонгидан ҳам қизитиб юбордилар.

Бригада а'золари мактубни муҳокама қилганларидан сўнг 86 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 35 центнер ўрнига 40 центнердан пахта ҳосили етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Пахтакорлар ҳозир барча майдондаги ғўзаларнинг бешинчи комплекс парваришини ўтказаётирлар. Самарали қилинган меҳнат туфайли ҳозир ҳарбир туп ғўзада 8—9 тадан бўлиқ кўсак бор.

Шу бригаданинг ўртоқ Нуриниса Мавлонова бошлиқ 2-нчи звеносининг ғўзаси 60х45 схемасида ўстирилган 14 гектар майдонида ҳосил, айниқса мўл бўлаётир. Бу звенонинг барча майдондаги ғўзаси кўндалангига 4, узунасига 6 марта культивация қилинди. Ҳозир звенонинг ҳарбир туп ғўзасида ўртача 12—13 тадан бўлиқ кўсак бор. Звенонинг ватанпарвар а'золари мактубдан ғоятда руҳланиб, пландаги 38 ўрнига 50 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун август ойида ғўзага яна икки марта ишлов беришга аҳд қилдилар.

Колхознинг Парда Раҳмонов бошлиқ 2-нчи, Эсон Қурбонов бошлиқ 3-нчи, ва А. Чўритоев бошлиқ 9-нчи бригада а'золари ҳам пахтадан мўл ҳосил етказиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Бу бригадаларнинг ҳар туп ғўзасида ўртача 8—9 тадан, айрим звеноларида эса 15 — 16 тадан кўсак бор.

Бу бригадалар барча майдонлардаги кўсакларнинг эрта етилиши ва очилишини та'минлаш мақсадида чеканкани тамомладилар. Улар август ойида ҳам ғўза парваришини сра бўшаштирмай давом этдиришга қарор қилдилар.

М. АБУБАКИРОВ.

Сан'ат янгиликлари

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАРНИНГ ИЖОДИЙ МУВАФФАҚИЯТИ

Республика бадиий ҳаваскорларининг кўриги бошланди. Тошкентда ўтказилаётган бу кўрикка республикамизнинг ҳамма областьлари, шунингдек Қорақалпогистон АССРнинг бадиий ҳаваскорлари қатнашиб, ўзларининг сан'атга қизиқишларини намойиш қилмоқдалар.

Республика қишлоқ бадиий ҳаваскорларининг кўриги Максим Горький номидаги маданият ва истироҳат паркида Тошкент область бадиий ҳавскорлари концерти блан бошланди.

...Саҳнага бирин-кетин чиқиб ашула, рақс, дикломацияларни ижро этган ҳаваскорларнинг зўр маҳорати тамошабинларни чексиз завқлантирмоқда.

Айниқса, концертни бошлаб берган Октябрь районидаги Каганович номли колхоз бадиий ҳаваскорларининг чиқишлари тамошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди. Улар ижро этаётган қўшиқ, ўйин, лапарлар рангба-ранг ва қизиқарлидир. Ҳозир уларнинг концерт программасида 20 дан ортиқ номер бор.

Хор коллективи «Тиллақўй» деган қўшиқни ижро этди. Ҳаваскорларнинг ҳархил ҳаракатлари ёрдами блан куйланган бу қўшиқ кенг яшил майсазорда қўй ва қўзиларнинг ўтлашиб юрганини эслатади.

Мураделининг «Партия бизнинг етакчимиз» қўшиғини Ўрта Сарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг Пак Ен Дин раҳбарлигидаги хор коллективи ижро этди. Бундан ташқари «Полярная звезда» колхози ҳаваскорларининг корейс тилидаги қўшиқ ва лапарлари ҳам қизғин кутиб олинди.

Навбат Гулистон районидаги Свердлов номли колхоз бадиий ҳаваскорларига келди.

Улар меҳнат темаларига бағишланган қўшиқларни куйлайдилар. Айниқса, Ли Ен Сун томонидан айтилган «Тракторист» деган қўшиқ ўтирганларни завқлантирди. Шунингдек, хор томонидан ижро этилган «Пахта терими ҳақида қўшиқ» ҳам муваффақиятли чиқди.

Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхози ҳаваскорларининг халқ куйлари асосидаги «Череповед» ҳазил қўшиқлари, Ўрта Сарой районидаги маданият уйи қатнашчиларининг «Олтой ҳақида ҳазил қўшиқлар»и, Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхози ҳаваскорларининг украин халқ куйларидан «Менинг уйким келмаётир» деган қўшиқ ва ўйинлари жуда усталик ва моҳирлик блан ижро этилиб, ҳаммага манзур бўлди.

Кўрикка қатнашган Чиноз районидаги «XIX партс'езд» колхози бадиий ҳаваскорлари композитор Сулаймон Юдаковнинг шоир Ғафур Ғулом ше'рига ёзган «Қирғизистон пахтакорларига» деган қўшиғини ижро этиб, тингловчиларнинг олқишларига сазавор бўлдилар.

Концерт программасига қардош халқ қўшиқ, ўйин ва музикалари киритилган. Кўрик давомида ҳаваскорларнинг чолғу асбобларини якка ва умумий бўлиб чалиш, дуэт ва бадиий ўқиш каби хилма-хил номерлари ҳам зўр мамнуният блан тингланди. Бадиий ҳаваскорларнинг республика кўриги ёшларимизнинг сан'атга бўлган қизиқишларини яна бир марта намойиш қилаётир.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ДОРБОЗЛАРИ

Эгамберди Тошкентбоев Ўзбекистондаги энг кекса дорбозлардан бири ҳисобланади. Унинг номи фақат республикамиздагина эмас, шунингдек қардош республикаларда, Москва, Ленинград, Сталинград, Мурманск каби шаҳарларда ҳам машҳурдир.

Эгамберди Тошкентбоев дорбозлик ўйинлари блан 60 йилдан бери шуғулланиб келади.

Унинг кадрларни тарбиялаб ўстириш соҳасидаги хизмати ҳам каттадир. Ҳозиргача 20 дан ортиқ моҳир дорбозни тарбиялаб етиштирди.

Ҳукуматимиз Тошкентбоевнинг кўпйиллик хизматини тақдирлаб, унга Ўзбекистон халқ артисти, сўнгра РСФСРда хизмат кўрсатган артист деган юксак унвон берди.

Яқинда у 90 ёшга киради. Аммо у ҳамон тетик ва соғлом... Айни замонда Эгамберди Тошкентбоев Тошкент Давлат циркининг бадиий раҳбари ҳам бўлиб ишлаб келмоқда.

Шу кунларда Э. Тошкентбоев тарбиялаб етказган дорбозлардан бири Шокиржон Тошкентбоевнинг Тошкентдаги гастроллари давом этмоқда.

Шокиржон Тошкентбоев раҳбарлик қилаётган бу дорбозларнинг Пушкин номли маданият ва истироҳат паркида ўтказган биринчи ўйинлари муваффақиятли ўтди.

Комилжон Тошкентбоев сим дор ўйинида анча тажрибага эга бўлган дорбозлардан биридир. Унинг симдор устидаги бажараётган акробатик ўйинларини тамошабин зўр ҳаяжон блан кузатади. Дорбозлик сан'атини яхши эгаллаган Тошкентбоев бу хил қийин ўйинларни жуда усталик блан бажаради. У сим устида баландликка сакраш ва ҳархил комбинацияларни ҳам осонлик блан бажаради. Айниқса, «Қозон» ўйини тамошабинларда катта қизиқиш туғдирмоқда.

Бу ўйинда Комилжон иккала оёғини бир мис қозонга тиқиб олганича, сим дорнинг у учидан бу учигача сакраб-сакраб ўтади... Дорбозлардан Эргаш Парпиев, Ҳотам Мадалиев, Ортиқ Икромовлар ҳам тамошабинлар томонидан қизғин кутиб олинмоқдалар. Булар ҳам сим дор устида ўзларининг энг яхши ўйинларини эпчиллик блан бажарадилар.

Шокиржон Тошкентбоев бошчилигидаги бу дорбозлар коллективи яна бирнеча кун пойтахтнинг «Победа» паркида ўйинлар кўрсатадилар. Сўнгра, республикамизнинг Бухоро, Хоразм областьларига чиқиб кетадилар.

А. АЛИЕВ.

Шарқшунослик институтида

Яқинда, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти илмий ходимлари томонидан тайёрланган «Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқ қўлёзмалари тўплами» каталогининг III томи босилиб чиқди.

Каталог философия ва сўфизм деган икки асосий катта бўлимдан иборат бўлиб, бу бўлимларга киритилган мингга яқин қўлёзмаларда X — XX асрлардаги ижтимоий-сиёсий ҳаётга доир масалалар, ижтимоий-фалсафий фикрлар, логика, этика, сиёсат, риторика ва бошқа масалалар қисқача баён этилган. Шунингдек, сўфизм тарихи ва шайхларнинг таржимаи ҳоли ҳақида ҳам ма'лумот берилган.

30 печатний листдан иборат бўлган бу каталог Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент а'зоси, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси, тарих фанлари доктори, профессор А. А. Семенов таҳрири ва иштирокида тузилган.

Институт илмий ходимлари коллективи улуғ олим ва мутафаккир Абуали Ибн Сино асарларининг II томини нашр этиш блан боғлиқ бўлган ишларни тамомладилар. Бу асар Ибн Синонинг шахсан ўзи билган ва амалда қўллаган оддий дорилар рецепти тўғрисидадир. Асарнинг ҳажми 40 печатний листдан иборат. Асарни арабчадан ўзбек тилига таржима қилишда институт старший илмий ходимларидан У. Каримов, С. Мирзаев, А. Расулев, А. Мурадов, рус тилига таржима қилишда Ю. Н. Заводовский, М. А. Салье, қўлёзма бўлимининг мудири А. К. Арендс ўртоқлар қатнашганлар.

Таржиманинг таҳрири ва мас'ул редакторлигини профессор Асқаров, доктор Жумаев ва илмий ходим Каримов ўртоқлар олиб бормоқдалар. Бу ишда Москва, Ленинград олимлари яқиндан ёрдам бераётирлар. Филология фанлари кандидати А. Қаюмов, ходимлардан Мунировв, Ўринбоев ўртоқлар асарни нашр этишга тайёрладилар. Ибн Синонинг бу китоби яқинда нашр этишга топширилади.

Мактабларда янги ўқув йилига тайёргарлик

Ўртасарой районидаги 18-нчи ўрта мактабда (директори ўртоқ Абушаев) 1955 — 56 ўқув йилига тайёргарлик ишлари тамом бўлди. Мактаб биносининг ташқи томони, синф хоналари, доска, стол, стул ва парталар сифатли ремонтдан чиқарилди. Мактаб микроучасткасидаги ўқув ёшидаги ўғил ва қиз болалар тўла рўйхатга олиб бўлинди. Уларнинг қайси синфларда ўқиши ҳам аниқлаб қўйилди.

Янги ўқув йилига пухта тайёргарлик кўришда мактаб ўқитувчиларидан Н. Парпиева, А. Сайдираҳмонов, М. Убайдуллаева ўртоқлар актив қатнашдилар.

Т. ОТАҚУЛОВ.

Марказий райондаги Ушинский номли 44-нчи ўрта мактабда янги ўқув йилига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Мактаб биносининг ташқи томони, синф хоналарининг ремонти 27 июльда тамомланди. Парта ва доскалар яхшилаб бўялди. Мактабнинг физика, химия, биология кабинетларига янги приборлар ва кўргазмали ўқув қуроллари сотиб олинди. Мактаб кутубхонасида турли синф ўқувчилари учун янги дарсликлар келтириб сотилмоқда. Ҳозир кузги синовга қолган ўқувчилар учун консультациялар ўтказилмоқда.

Х. ҚАЮМОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

"Савдо-сотиқ ишлари яхшилансин"

Газетанинг 21 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида «Ўзгариш» қишлоқ советидаги бир группа депутатларнинг хати босилиб, унда савдо ходимларининг Ленин номли, Ворошилов номли, Свердлов номли колхоз а'золарига ҳамда «Ўзгариш» совхоз ишчи ва хизматчиларига ёмон хизмат қилаётгани кўрсатилган эди.

Қорасув район матлубот жамиятининг раиси ўртоқ Умаровнинг редакцияга хабар қилишича, хат район матлубот жамиятининг правление мажлисида муҳокама қилинган ва унда қўйилган талаблар тўғри деб топилган. Қишлоқда совет маданий савдосини яхшилаш, меҳнаткашларнинг ихтиёжи учун зарур бўлган озиқ-овқат ва саноат молларини келтириш ҳамда магазинлар иши устидан контрольликни кучайтириш тадбирлари белгиланган.

„Бекобод корхоналари нега орқада қолмоқда"

«Тошкент ҳақиқати»нинг 12 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида чиққан мақолада Бекобод шаҳридаги йирик корхоналарнинг иқтисодий кўрсаткичлари пасайиб кетаётгани, мавжуд резервлардан етарли фойдаланмаслиги ва бошқа жиддий камчиликлар танқид қилинган эди.

Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Белорусовнинг редакцияга хабар қилишича, мақола шаҳар партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилинган ва унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Хилкова цемент заводи, Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи ва 704-нчи УНР қурилиш-ремонт конторасида ҳамда қурилиш-монтаж бошқармасида меҳнат интизоми бўшашгани, технологиядан ва ички резервлардан етарли фойдаланмаслиги қаттиқ танқид қилинган. Бюро қарорида орқада қолган саноат корхоналарини илғорларга тенглаштириш ва давлат планини барча кўрсаткичлар бўйича бажариш учун қилинадиган тадбирлар белгиланган.

Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган халқаро илмий-техника конференцияси

ЖЕНЕВА, 11 август. (ТАСС махсус мухбири). Бугун конференциянинг эрталабки мажлисида муҳокама қилинаётган проблемалар юзасидан умумий дискуссия тамом бўлди. Энди конференция қатнашчилари ўз ишларини турли секцияларда олиб борадилар. Бугунги ялпи мажлисда радиоактив изотоплардан саноатнинг турли тармоқларида, қишлоқ хўжалигида, илмий-текшириш ишларида ва медицинада фойдаланиш масаласи муҳокама қилинди. Бу темада П. Эберсолд (АҚШ) ва доктор Г. Зелигмен (Англия) доклад қилдилар.

Эберсолд радиоактив изотоплардан фойдаланиш имкониятлари ҳали тўла равишда ишга солинмаганлигини кўрсатиб ўтди. Докладда радиоактив изотоплардан, масалан, химик, физик процессларни ўрганиш, озиқ-овқатларни ва дори-дармонларни муздатиб стерилизация қилиш, касалларни даволаш мақсадида дефектоскопияда, физиология ва биохимик процессларни ўрганиш, химик реакцияларни механизмини ўрганиш ва бошқа мақсадлар учун қандай фойдаланилаётганлигини кўрсатувчи мисоллар келтирилди.

Зелигмен ҳам радиоактив изотоплардан саноатнинг турли тармоқларида фойдаланишни кўрсатувчи мисолларни айтиб берди.

Шу докладларни муҳокама қилишда совет делегациясининг а'зоси профессор А. М. Самарин қатнашди. У, изотоплардан фойдаланиш соҳасидаги тажрибаларни халқаро миқ'ёсда айирбошлаш ҳамма мамлакатларда саноатнинг тараққий қилишига ёрдам беради, деб уқтириб ўтди.

Совет олими профессор А. Л. Курсанов СССР да радиоактив изотоплардан биологияда ва қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётганлиги ҳақидаги докладни конференцияга тақдим қилди. Бу докладда «нишонли атомлар» ёрдами блан ўсимликларни ўрганиш соҳасида Совет Иттифоқида эришилган натижаларнинг энг муҳимлари баён қилинган ҳамда бу соҳада Совет Иттифоқида олиб борилаётган илмий-текшириш ишларининг кенг авж олдирилаётганлиги ва бу ишлар қай соҳаларда олиб борилаётганлиги айтиб ўтилган.

СССР да изотоплар ишлаб чиқариш ташкил этилганлиги, деди докладчи, биология ва қишлоқ хўжалиги соҳасида илмий тадқиқотлар ўтказмоқ учун янги кенг имкониятлар очиб берди.

Радиоактив элементлар, деди профессор Курсанов, биология ва қишлоқ хўжалик лабораторияларида кенг қўлланилабошлаганига ҳали унчалик кўп вақт бўлгани йўқ.Броқ, мана шу қисқа муддатнинг ўзида ҳам «нишонли атомлар» ўсимликлар ҳаётининг кўпгина янги жиҳатларини очишга ёрдам берди, уларни билиш қишлоқ хўжалик экинларининг озиқлантирилишини ва парвариш қилинишини тўғри ташкил этишга имкон бермоқда. Ҳеч шубҳасиз, радиоактив элементлар ёрдами блан ўсимликларни ўрганишни янада давом эттириш, ўсимликлар ҳаётида тагин ҳам кўпгина янги ва кутилмаган нарсаларни топишга ёрдам беради.

Профессор Курсанов айтдики, ўсимликларнинг ўғитларни қандай ҳазм қилаётганликларини ўрганишда изотопларни қўлланиш ўғитларни тупроқда қандай қилиб рационал жойлаштириш керак деган масалани, я'ни қишлоқ хўжалиги учун жуда муҳим бўлган масалани осонлик блан ва аниқ ҳал қилиб олишга имкон беради. Докладчи айтдики, ўсимликлар учун тупроқдан озиқ олиб бериши кўпдан бери ма'лум бўлса ҳам, лекин шу процессни ўрганмоқ учун радиоактив фосфордан фойдаланиш бу процесснинг қизиқтирарли янги хусусиятларини очиб берди, бу эса доналанган ўғитлардан фойдаланишни назарий жиҳатдан асослашга имкон беради.

Докладчи айтдики, радиоактив изотоплардан фойдаланиш натижасида совет агрономия фани ўсимликларни илдиз орқали эмас, балки экинларнинг ер устидаги қисмига зарур озиқа моддаларни пуркаш, чанглаш, ба'зан эса дудлаш йўли блан қўшимча озиқлантириш методини кезсли равишда қўлланиш имкониятига эга бўлди.

Ялпи мажлиснинг охирида конференция қатнашчилари доктор Э. Глюкауфнинг (Англия) ва профессор Э. Уолменнинг (АҚШ) радиоактив чиқитларни чиқариб ташлаш проблемасига бағишланган докладларини тингладилар.

* * *

ЖЕНЕВА, 11 август. (ТАСС). Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган халқаро илмий-техника конференциясининг делегатлари бугун кундузи ўз ишларини секцияларда давом эттирдилар.

Биология ва медицина секциясининг мажлисига кўп киши йиғилди.

Совет олими А. В. Козлованинг Совет Иттифоқида ба'зи радиоактив изотоплардан даволаш мақсадида фойдаланиш тажрибаси тўғрисидаги доклади биринчи навбатда тақдим қилинди. Унинг докладида кўрсатилишича Совет Иттифоқининг даволаш муассасаларида турли касалликларни даволашда радиоактив изотоплар қўлланилмоқда. Булар зарарли ва зарарсиз янги ўсиқлани даволашда айниқса катта аҳамиятга эга бўлди. Совет Иттифоқида даволаш мақсадларида фойдаланилаётган турли радиоактив изотоплар орасида радиоактив кобальт, фосфор, иод ва олтин энг кўп қўлланилмоқда.

Жуда кўп даволаш муассасаларини радиоактив изотоплар блан марказлашган тартибда та'минлаш, медицина ёрдамининг бепуллиги ва оммавийлиги клиникаларда анча қисқа муддат ичида кўп беморлар устида кузатиш олиб бориш имкониятини берди.

Совет Иттифоқида, дейилади докладда, баданда, оғиз ичида, бодамча безларда, юқори жағда ва бурун ичида, бўғизда, қизилўнгачда, ўпкаларда, сут безида зарарли шишлари бўлган кўп беморлар радиоактив кобальт блан даволандилар. Харьковдаги Рентгенология ва радиология институтида қовоқ терисида рак касали бўлган 450 беморни даволаш натижасида улардан 94 проценти соғайганлиги кўрилди.

Ҳозирги замон клиникаси, дейилади яна докладда, қон системасидаги кўпгина касалликларни нур блан даволашнинг хил-ма-хил методларидан кенг фойдаланилмоқда. СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги барча республика марказларида ва область шаҳарларида махсус муассасалар (қон қуйиш институтлари ва станциялари) ташкил қилган, бу муассасалар қон системаси касалликлари этиологияси, патоенези клиникаси ва шу касалликларни даволаш масалалари блан шуғулланмоқдалар.

Медицина радиологияси соҳасида совет олимларининг иш тажрибаси, дейилади докладнинг охирида, радиоактив изотоплардан даволаш мақсадларида фойдаланишнинг муҳимлигини ва перспективага эга бўлганлигини кўрсатади.

Докладдан кейин бирқанча диапозитивлар намойиш қилиб кўрсатилди. Булар СССРда радиоактив изотоплар оғир касалликларни шу жумладан ўпка, бўғиз ва юз раки сингари касалликларни даволаш учун муваффақият блан қўлланилаётганлигини кўрсатади.

А. Козлованинг доклади тингловчиларни жуда қизиқтирди. Доклад вақтида ҳозир бўлган олимлар радиоизотоплардан фойдаланишда совет медицинасининг тажрибасидаги айрим моментлар ва тафсилотларни билишга қизиқиб кўп саволлар бердилар.

* * *

Химия, металлургия ва технология секциясининг мажлисида бугун, жумладан, радиоактив материаллар устида ишлаш учун мосланган радиохимик лабораторияларнинг қурилиши ва уларнинг иши ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Муҳокама қилинган масала юзасидан Спенс (Англия) ва Мэннинг (АҚШ) томонидан қилинган докладлардан кейин секция мажлисида профессор Г. С. Жданов (СССР) доклад қилди.

Профессор Г. С. Ждановнинг доклади Совет Иттифоқида мавжуд бўлган металлшунослик «ўтли» лабораториясининг тузилишини ва ишлашини баён қилишга бағишланди.

Бугун физика ва реакторлар секциясининг ҳам мажлиси бўлди.

ЁШЛАР ВА СТУДЕНТЛАРНИНГ ХАЛҚАРО V ФЕСТИВАЛИДА

Совет спортчиларининг муваффақиятлари

ВАРШАВА, 11 август. (ТАСС). Ёшлар фестивалида ўтказилаётган иккинчи халқаро спорт ўйинларида кеча классик кураш бўйинча учрашувлар тугади. Мусобақаларда СССР, Польша, Болгария, Румыния, Швеция, Дания, Финляндия, Италия, Франция, Миср, Ливан ва бошқа мамлакатларнинг командалари қатнашди. Совет спортчилари анча кучли рақиблар блан курашиб ажойиб муваффақиятларга эришдилар ва олтита олтин медаль олишга муваффақ бўлдилар. Е. Свиридов (энг енгил оғирликда), В. Сташкевич (ярим енгил оғирликда) А. Сафин (енгил оғирликда), Г. Гамарник (ярим ўрта оғирликда), Л. Анфиногенов (ўрта оғирликда) ва А. Ткачев (ярим оғир оғирликда) ёшлар халқаро ўйинларининг чемпионлари деган унвонни олдилар. Энг енгил оғирликда бўлган Уемон (Миср) ва оғир оғирликда бўлган Меҳмедов (Болгария) ҳам чемпионлик унвони олтин медали олдилар.

Оғирликлар кўтариш мусобақалари давом этмоқда. Енгил оғирликда совет спортчиси Игорь Рибак троеборьеда жуда яхши натижага — 370 килограммга эришиб, ёшлар спорт ўйинларининг чемпиони унвонига сазовор бўлди ва олтин медаль олди. Мана шу оғирлик категориясида кўп марталаб жаҳон чемпиони бўлган мисрли Гоуда иккинчи ўринда қолди. Унинг натижаси — 365 килограмм. Ўрта оғирликдаги совет оғир атлётикачиси Х. Ягли-ўғли троеборьеда 395 килограммга эришиб, ғалаба қозонди.

КРАКОВ, 11 август. (ТАСС). Бугун фестиваль қатнашчиларидан бир мингга яқин киши Варшавадан Освенцимга бордилар. Польша, СССР, Хитой, Франция, Англия, Испания, Германия, Эрон, Ироқ ва бошқа мамлакатлардан келган ёшлар делегацияларининг вакиллари гитлерчиларнинг уруш вақтида ташкил қилган «ўлим лагерини» бориб кўрдилар. Шу лагерьда тутқун бўлганлар уларга ҳамроҳ бўлиб юриб, фашистларнинг лагерь территориясида 1940-45 йилларда қилган йиртқичликлари тўғрисида ёшларга муфассал гапириб бердилар. Освенцим кўриб чиқилгандан кейин лагерь катта дарвозаси олдидаги майдонда бўлган митингда четэл ёшлари блан биргаликда маҳаллий йигит ва қизлардан ҳам юзлаб кишилар қатнашди. Польша ёшлари союзи Бош правлениесининг секретари Тадеуш Вегнер митингда нутқ сўзлади. У, фестиваль қатнашчиларини табриклаб, тинчлик учун курашаётган, бутун дун'ё ёшлари Освенцим фожиаларининг такрорланишига йўл қўймайдилар деб ишонч билдирди.

Митингда Италия, Германия, Франция, Япония, Совет Иттифоқи ёшларининг вакиллари ҳам сўзладилар. Уларнинг ҳаммаси фашизмнинг тикланишига қарши, тинчлик ва халқлар дўстлиги учун кураш барча мамлакат ёшларининг муқаддас бурчи эканлигини уқтириб ўтдилар.

— Биз, немис ёшлари,—деди Германия делегатларидан бир қиз,—герман милитаризмининг тикланишига қарши курашмоқдамиз. Биз мамлакатимизнинг бирлаштирилишини ва тинчликсевар давлатлар орасида ўзига муносиб жой олишини истаймиз. Янги уруш бошлашга интилаётган милитарист кучларнинг йўлига ғов солмоқ учун жаҳоннинг ҳамма ёшлари блан биргаликда кучларимизни бирлаштирмоғимиз лозим.

Фестиваль қатнашчиларининг бир қисми Освенцимдан чиқиб Краковга борди ва шаҳарнинг ҳушманзара жойларини томоша қилди, сўнгра Новая Гутадаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатини бориб кўрди. Йигитлар ва қизларнинг бошқа бир группаси Сталиногрудни бориб кўрди. Ҳамма жойда Польша аҳолиси тинчлик тарафдорлари бўлган ёшларнинг вакилларини хурсандлик блан кутиб олди.

СТОКГОЛЬМДАГИ СОВЕТ ЭЛЧИХОНАСИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

СТОКГОЛЬМ, 11 август. (ТАСС). Кеча СССРнинг Швециядаги элчиси К. К. Родионов Совет медицинаси арбобларидан катта группасининг Швецияда бўлиши муносабати блан қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Копенгагендаги халқаро хирурглар конгрессидан келган совет медиклари делегацияси ҳозир бўлди. СССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари И. Г. Кочергин бошчилигидаги бу делегация составида Совет медицинасининг отоқли арбоблари — А. Н. Бакулев, П. А. Куприянов, Б. В. Петровский, А. В. Мельников, А. Н. Филатов бор.

Стокгольмдаги пластик хирургия бўйича биринчи халқаро конгресснинг ишларида қатнашган ва профессор Н. Н. Блохин, профессор А. А. Вишневский, профессор Б. А. Петровлардан иборат бўлган совет олимлари делегацияси ҳам қабул маросимида ҳозир бўлди.

Меҳмонлар орасида Хитой Халқ Республикасининг Стокгольмга келган хирурглар группаси ҳам бор эди.

Қабул маросимида Швеция томонидан расмий ва мансабдор шахслар, Стокгольм медицина жамоатчилигининг вакиллари ҳозир бўлдилар. Булар орасида Швеция соғлиқни сақлаш масалалари бошқармасининг бош директори А. Энгель, ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлимининг мудири Г. Ярринг, Швециянинг Москвадаги элчиси Р. Сульман ва бошқалар бор эди.

Қабул маросимида СССРнинг Швециядаги савдо вакили Н. В. Васильев, Стокгольмдаги совет элчихонасининг ма'сул ходимлари ҳам ҳозир бўлдилар.

Вьетнам Демократик Республикаси блан Чехословакия Республикаси ўртасида битим имзоланди

ХАНОЙ, 11 август. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги билдиради: Ханойда Вьетнам Демократик Республикаси блан Чехословакия Республикаси ўртасида 1955 йил учун товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисидаги битим имзоланди. Бу битимга мувофиқ Чехословакия Вьетнам Демократик Республикасига дизель моторлар, сув насослари ва бошқа машиналар, шунингдек газлама ва химикальлар етказиб беради. Вьетнам Демократик Республикаси эса Чехословакияга мойли экинларнинг уруғларини, ёғоч тахта, чой, кофэ, қора мурч каби нарсалар ва бошқа товарлар чиқаради.

Шу блан бир вақтда, Вьетнам Демократик Республикасининг халқ хўжалигини тиклаш ишларида Чехословакия томонидан иқтисодий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги битим ҳам имзоланди. Шу битимга кўра, Чехословакия Республикаси Вьетнам Демократик Республикасига саноат ускуналари ва исте'мол товарлари блан ёрдам беради, Вьетнам Демократик Республикасига ўз мутахассисларини юборади ҳамда вьетнамли студентларнинг Чехословакия олий ўқув юртларида техника билимлари олишларига имконият беради.

Битимларни Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати номидан саноат ва савдо министри Фан Ань, Чехословакия ҳукумати номидан иқтисодий делегация бошлиғи Ян Фирлингер имзоладилар.

Битимларни имзолаш вақтида Вьетнам Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Фам Ван Донг ва Чехословакия Республикасининг Вьетнам Демократик Республикасидаги Фавқулодда ва муҳтор элчиси В. Кнап ҳозир бўлдилар.

Гитлерчиларнинг иғвогарлик ҳаракати муваффақиятсизликка учради

БЕРЛИН, 11 август. (ТАСС). Собиқ фашистлар «Айиқ» танк дивизиясининг ҳарбий хизматчилари кеча Ғарбий Берлиннинг Крейцберг районида ўзларининг иғвогарлик мақсадида ўтказадиган навбатдаги «учрашув»ларини ташкил этишга уриндилар. Ма'лумки, илгари гитлерчилар шу хилда «учрашувлар» ташкил қилиш мақсадида бирнеча марта уринган бўлсалар ҳам аммо, Берлин жамоатчилигининг норозиликлар билдиришлари натижасида уларнинг бу уринишлари ҳар сафар муваффақиятсизликка учрар эди. Фашист аблахларнинг бу сафарги уриниши ҳам барбод бўлди. «Учрашув» ўтказиш белгиланган кундан анча олдиноқ Ғарбий Берлин аҳолиси турли табақаларининг жуда кўп вакиллари Ғарбий Берлин ма'мурларига мурожаат қилиб, навбатдаги иғвогарликка қарши норозилик билдирдилар ва бу иғвогарликка йўл қўймасликни талаб қилдилар. Бу милитаристлар ташкилоти ўзининг «учрашуви»ни бир ресторанда ўтказишга мўлжаллаган эди. Аҳоли норозилик билдирабергранлиги сабабли ресторан эгаси шу ташкилотга ресторан биносини беришдан бош тортди. Шунга қарамай, Берлин аҳолисидан минглаб кишилар кечқурун соат 8 да ресторан олдига тўпландилар. Улар, агар гитлерчилар ўзларининг «учрашувлари»ни ўтказишга урinsалар, гитлерчиларни ҳайдаб юборишга қат'ий бел боғлаган эдилар.

Ғарбий Берлин ма'мурлари фашистларни ҳимоя қилиш мақсадида бўлса керак полицияларнинг кучли отрядларини намойишчиларга қарши тўплаб қўйдилар. Полициячилар «учрашув»га қарши норозилик билдираётган кишилардан бирнечасини қамоққа олдилар. Бу эса йиғилган меҳнаткашларни жуда ғазаблантирди. Полициянинг ҳомийлик қилишига қарамай, «учрашув» қатнашчилари ресторанга яқинлашишга юрак жур'ат қилаолмадилар. Улар «учрашув»ни бошқа жойда ўтказишга уриниб кўрган эдилар, лекин уерда ҳам меҳнаткашларнинг қаршилигига дуч келдилар ва муваффақиятсизликка учрадилар.

Ҳайвонот боғида

Тонг отиши блан ҳайвонот боғида қизғин ҳаёт бошланади. Товуслар елпиғичга ўхшаш чиройли думларини ёйиб товланади. Оқ айиқлар бассейнга шўнғиб, сув зарраларини сачратади. Улар чўмилар экан, ҳар куни нонуштага янги балиқ ёки серёғ бўтқа олиб келувчи Мирза Рўзиев йўлига сабрсизлик блан назар ташлайдилар.

Мирза Рўзиев 20 йилдан бери йиртқич ҳайвонларни парвариш қилади. Ҳайвонот боғида 18—20 йиллаб ишлаётган ходимлар кўп. Мана, улар орасида Верясова, Комова, ветврач Исаев ўртоқлар ҳам бор. Улар барвақт келиб, турли ҳайвон ва қушлар олдига боришга шошиладилар.

Эндигина уйғонган маймун ғиншийбошлайди. Катакнинг юқори қисмига чиқиб олган шимпанзе жимгина ўз «хўжайин»ини кутмоқда. Маймунни фақат овқат қизиқтирмайди. У, Просковья Петровна Верясовага жуда ўрганиб қолган. Верясова овқат келтирган ҳамон уни қучоқлайди, кейин янги помидор, бодринг ва олмани ейишга киришади.

Бу кўникиш таажжубланарли эмас. Шимпанзе ўтган йил кузда дўсти — Нептундан ажралиб қолганда Просковья Петровна унинг олдидан деярли кетмади. Ҳар иккала маймун Жанубий Африкадан келтирилган бўлиб, икки ойгача апельсиндан бошқа ҳечнарса емаган эди. Ҳайвонот боғининг ходимлари шимпанзега катта э'тибор берган эдилар. Лекин Нептуннинг тропик касалликдан қутқариб бўлмади. Венера ёлғиз ўзи қолгач, кўп қайғирди. Просковья Петровна уни Ўрта Осиё мевалари, сабзавотларига чидам блан ўргатиб борди. Ҳозир Венерани таниб бўлмайди: анча семирган, ўйнайди, Верясовага бўлган меҳрини илиқ қилиқлари блан ифода этади.

Ҳайвонот боғида совуққонлик блан ишлаш мумкин эмас. Ўз ишига муҳаббат блан қараш, сабот блан ишлаш йиртқич ҳайвонлардан бола олишда катта ёрдам беради. Ходимлар ба'зибир томошобинларнинг ўйламасдан ҳайвонларга озор етказишларидан ҳақли равишда хафа бўладилар.

Мана, маймунлардан бири қимир этмай ўтиринти: бир бола одобсизлик қилиб, унинг кўзига табак сепиб кўр қилган. Яқинда ветврач Исаев тулкининг кўзидан чўп парчасини олиб ташлади.

Ҳайвонот боғининг ходимлари Пионерлар Саройининг ёшларини мамнуният блан тилга оладилар:

— Улар буерда ҳайвонларга қарашда ва боқишда қатнашиб, кўп билим оладилар, бизга катта ёрдам берадилар. Агар катак олдида ёш пионер бўлса, демак ҳайвонга ҳеч ким тегмайди, — дейишади улар.

... Евдокия Ивановна Комова капуцинлар катагига киради. Капуцинлар жуда меҳрибон бўлиши блан бирга жуда баджаҳл ҳамдир. Бу маймунлар бировдан бирон марта хафа бўлса, қайтиб унга эл бўлмайди. Лекин Евдокия Ивановнани шодлик блан қарши олади, қўлига, елкасига чиқиб қувонади. Ҳатто, Степа номли капуцин унинг бошига ҳам чиқади.

— Ҳа, инженер, яна шўхлик қилаяпсанми, — деб эркалатади Евдокия Ивановна. Степа катак ичидаги фонтанчага сув берилиши бланоқ унга ёпишиб, тешишга уринади ёки кафти блан уни босишга ҳаракат қилади. Шунинг учун ҳам Степага «инженер» лақаби берилган.

Машка номли айиқ февраль ойининг охирида 300 грамм вазнида бола туғди. У бир ярим ойча боласини бегона кишилар кўзидан яшириб юрди. Ҳозир бу айиқ бола катта бўлиб қолган.

Ветврач Дмитрий Георгиевич Исаев ҳар куни эрталаб ҳайвонларни кўздан кечиради. У бир қарашдаёқ, ҳайвонларнинг ўзини тутишидан қандай аҳволда эканини аниқлаб олади.

— Агар ҳайвонлар блан, — дейди у, — ҳаркун гаплашиб турсанг, улар сенга кўникиб қолади. Менга эса бу жуда зарур. Чунки, ҳайвон касал бўлиб қолса даволашим осон бўлади.

Агар ҳайвон нотинчланса, дарҳол унинг температурасини ўлчаш керак. Шу ва шунга ўхшаш бошқа тадбирларни амалга ошириш учун ҳайвонларни махсус катакларга киритилади. Катак ҳайвоннинг ва кишиларнинг зарарланишига йўл қўймайди. Ҳайвонларга медицина ёрдами берилаётганда улар ўзларини хотиржам тутадилар.

Фил томошабинлар диққатини кўпроқ ўзига жалб этади. У шу йилнинг 16 майида келтирилди. Фил келтирилган кунларида бегонасиради, ўжарлик қилди. Ҳозир эса ўрганиб қолди: бассейнда чўмилади. Ҳар куни эрталаб унга супурги олиб келиб берилади. У, аввал ўзини яхшилаб тозалайди, кейин супургини ейди. Агар ходимлардан бирортаси унинг олдига келса, бирор нарсаси бормикин, деб келувчининг чўнтакларини титкилайди. Фил ўт, нон, дон, сабзавот, мевалар блан овқатланади, айниқса ширинликни севади.

Зоотехник Владимир Федорович Ручкин ҳайвонларнинг овқатланиш режимига қаттиқ э'тибор беради. Ходимлар ҳайвонларнинг нормаль ҳаёт кечириши учун яхши шароит яратиб берганлар. Бирвақтлар қўнғир айиқ блан оқтуёқли айиқ бошқа-бошқа катакларда бўлганлари учун нотинчланабошлади. Бу ҳолни кўрган ходимлар уларни бир катакка киритиб қўйганларида айиқлар тинчиб қолишди.

Ҳайвонот боғида вояга етгазилган ҳайвонлар Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларига ҳам юборилаётир. Ҳайвонот боғи турли ҳайвонлар ва маҳаллий судралувчилар ҳисобига тўлдирилмоқда. Туя, тулки, заҳарли илон, тошбақа, кемирувчилар ва шунга ўхшаш бошқа жониварлар сотиб олинди. Ҳозирги вақтда ҳайвонот боғи ма'мурияти бегемот сотиб олиш учун ҳаракат қилмоқда.

Ҳайвонот боғини жиҳозлаш ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. Яқин кунлар ичида йўлкаларга асфальт ёткизилади. Маймунхона қуриш ишлари тугалланмоқда. Келгуси йилда арслонхона ва филхона қуриш мўлжалланган.

Э. ТОРОЧЕШНИКОВА.

Суратда: Экскурсовод **Р. Даричева** қишлоқ хўжалик институти студентларига шимпанзе маймунининг хусусиятларини тушунтирмоқда.

В. Салов фотоси.

Америка қишлоқ хўжалик делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

Ўзбекистонга келган Америка қишлоқ хўжалик делегацияси республиканинг ҳаёти блан танишмоқда.

12 августда делегация а'золари икки группага бўлиниб Тошкент яқинидаги қишлоқ хўжалик илмий муассасаларига ва колхозларга бордилар.

Делегация раҳбари — Небраска штатидаги университет қишлоқ хўжалик коллежининг декани Уильям Ламберт бошчилигидаги меҳмонлар группаси бирнеча соат давомида суғориладиган ерларда деҳқончиликни механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-текшириш институтида бўлди. Институтнинг тажриба далаларида пахтачиликда қўлланиладиган машиналар делегация а'золарига амалда ишлатиб кўрсатилди. Институт ходимлари пахтадан юқори ҳосил олишни та'минлайдиган прогрессив агротехника тўғрисида муфассал сўзлаб бердилар, ўтказилаётган илмий-текшириш ишлари тўғрисида, колхозлар, совхозлар ва МТСлар блан алоқалари ҳақида ма'лумот бердилар.

Америкали фермерларни саккиз қаторга квадрат-уялаб чигит экадиган сеялка жуда қизиқтирди. Меҳмонлар квадрат-уялаб экиш усулининг қандай яхши натижалар бериши тўғрисида кўп саволлар бердилар. Миссисипи дар'ёси бўйларида 200 гектардан иборат пахта плантацияси бўлган фермер Феррис Оуенни бу усул айниқса кўп қизиқтирди. У четдан кўриб турганига қаноатланмай ўзи сеялкачининг ўрнига туриб ишлаб турган сеялка блан бирга борди, унинг қурилиши блан танишди. Оуен Ўзбекистон колхозлари пахтадан қандай ҳосил олаётганликлари блан қизиқди. Унга илғор хўжаликларда ҳар гектар ердан олинаётган ҳосил ўрта ҳисобда 35—40 центнерга етаётганлигини, айрим участкаларда эса 50—60—70 центнер ва ундан ҳам кўп бўлганлигини айтдилар. Бу рақамлар америкали фермерда катта таассурот қолдирди.

Делегация а'золари Ўзбекистон конструкторлари ва машинасозлари вужудга келтирган СХМ—48М маркали пахта териш машинасини синчиклаб кўздан кечирдилар. Ҳозирги вақтда Ворошилов номидаги «Ташсельмаш» заводи кўплаб ишлаб чиқаришга киришаётган горизонталь-шпиндельли пахта териш машинаси меҳмонларни жуда қизиқтирди.

Америка қишлоқ хўжалик делегациясининг а'золари совет фани ва техникасининг пахтачилик соҳасидаги ютуқлари блан танишиш блан бирга ўз тажрибаларини ҳам сўзлаб бердилар, дала ишларини механизациялашнинг айрим проблемалари юзасидан ўз фикрларини айтдилар. Жумладан, улар олимларнинг э'тиборини машина ёпида ишловчиларнинг сонини максимал даражада қисқартиш мақсадида улама ва тиркама машиналарни бошқаришда автоматикани кенг қўлланиш зарурлигига қаратдилар. Экинни культивациялаш, қатор ораларининг кенглиги ва ғўза тупларининг зичлигига доир масалалар устида қизғин фикр олишув бўлди.

Делегация а'золари институт ходимлари блан хайрлашар эканлар совет ва америка қишлоқ хўжалик ходимлари ўртасида амалий алоқа боғлашнинг фойдали эканлигини айтдилар. Делегация бошлиғи Уильям Ламберт самимий кутиб олганликлари учун олимларга қизғин ташаккур билдириб бундай деди:

— Тинчлик манфаатларини ва халқаро кескинликни юмшатиш манфаатларини кўзлаб, мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар мустаҳкамланишига ва ривожланишига аминман.

Сўнгра делегация а'золари Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозга бордилар. Пахтакорлар уларни самимий кутиб олдилар.

Қишлоқ хўжалик артелининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдумалик Шораҳмедов америкали фермерларнинг кўп саволларига жавоб бериб айтдики, колхозчилар дала ишларини механизациялаш ва агротехниканинг энг янги ютуқларини ва илғор тажрибани ишлабчиқаришга жорий қилиш асосида далаларнинг унумдорлигини жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлигини доимо оширмоқдалар, ўз моддий фаровонликларининг юксалишини та'минламоқдалар. Ўтган йили қишлоқ хўжалиги артелининг жам'и даромади 18 миллион сўмга яқинлашган эди, бу йил эса даромад янада кўпаяди.

Меҳмонлар колхоз правлениесида суҳбатлашиб бўлганларидан кейин пахта далаларига чиқдилар. Яхши ривожланган ғўза туплари меҳмонларни жуда завқлантирди.

Делегация а'золари қишлоқ хўжалик артелининг чорвачилик фермасини бориб кўрдилар. Колхозда фақат пахтадан юқори ҳосил етиштирибгина қолмай, балки чорвачилик хўжалиги ҳам яхши олиб борилаётганлигига ишонч ҳосил қилдилар. Фермадаги ҳарбир сигирдан тўққиз ой ичида ўрта ҳисобда 2.500 литр сут соғиб олинган.

Свердлов номли колхоз правлениеси америка қишлоқ хўжалик делегацияси а'золари шарафига зиёфат берди.

Америкали меҳмонларнинг иккинчи группаси СоюзНИХИнинг Оққовоқдаги марказий агротехника станциясида ва шу институтнинг Марказий селекция станциясида бўлди, шунингдек Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозига борди. (ЎзТАГ).

Редактор **З. ЕСЕНБОЕВ.**

КИНОЛАРДА:

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА»—эрталаб соат 10 да **Украин халқ сан'ати.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 гача янги бадиий фильм **Чўққилардаги шарпалар ғойиб бўлмоқда,** кеч соа 10 да **Йўлбарсларни ўргатувчи.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 гача **Чўққилардаги шарпалар ғойиб бўлмоқда,** кеч соат 10 да **Райком секретари.**

«ИСКРА» — кеч соат 9 дан **Ляна.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 9 дан **Юлдуз.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли, «ХИВА» — **Чўққилардаги шарпалар ғойиб бўлмоқда.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Ёш гвардия,** кечқурун **Жонажон мамлакатимиз бўйлаб.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142

Р. 105266. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр №: — 1423.